જહન્નમ

મુરત્તીબ : વહીદ બિન અબ્દુસ્સલામ બાલી

લિપિયાંતર : અબુ કુરકાન

મુકદ્દમા

મુસલમાન કે ઉપર વાજીબ હે કે વોહ અપને રબકી તરફ અપને દોનોં બાઝુઓ સે લપકે ઔર વોહ દોનોં બાઝુ ખૌફ ઔર ઉમ્મીદ હે. પસ! અગર ખૌફ ઉસ પર ગાલીબ આ ગયા તો વોહ અલ્લાહકી રહેમત સે નાઉમ્મીદ હો જાએગા ઔર અગર ઉમ્મીદ ઉસ પર ગાલીબ આ ગઇ તો વોહ દુસરોં પર ભરોસા કરને લગેગા ઔર કમઝોર પળ જાએગા. ઇસલીએ ખૌફ ઔર ઉમ્મીદ દોનોં મોમીનકી સવારી હે. જો ઉસકો ઉસકે રબ તક પહુંચાતી હે.

મેંને જબ ઉન કિતાબો પર નઝર ડાલી જો જન્નત ઔર જહન્નમ કે બારે મેં લીખ્ખી ગઇ હે તો ઉનકે સહીહ ઔર ઝઇફ બલ્કિ મૌઝુઅ રીવાયતો કા મજમુઆ પાયા. ઇસલિએ દો ઐસી કિતાબે લિખ્ખી જીનકે અંદર સિર્ફ સહીહ હદીષો કા હી ઝીક્ર કિયા ગયા હે. પહેલી કિતાબ કા નામ મેંને ''જન્નત કી તારીફ સહીહ હદીષો સે'' રખ્ખા જીસકો અલ્લાહ તઆલા કે ફઝલ વ કરમ સે શાએઅ કિયા જા ચુકા હે. ઔર યે દુસરી કિતાબ જીસકો મેં પેશ કર રહાં હું ઉસકા નામ ''જહન્નમ કી તારીફ સહીહ હદીષો સે'' હે.

મેં જીસ વકત યે કિતાબ પેશ કર રહા હું તો ઇસ યકીન કે સાથ પેશ કર રહા હું કિ મેં ઇસ દુનિયા સે જાનેવાલા હું ઔર યહી મેરા અમલ આખેરત મેં કામ આએગા, અગર મેં અપને અમલ મેં મુખલિસ હું. અલ્લાહ સે દુઆ હે કે હમારે ઇસ અમલમેં ઇખ્લાસ પૈદા કરે ઔર રીયાકારી સે બચાએ ઔર ઇસે કબુલ ફરમાએ. આમીન...

બખ્શીશ કા તાલિબ

વહીદ બિન અબ્દુસ્સલામ બાલી

અલ્લાહ ઉનકી ઔર ઉનકે મા-બાપ કી મગફિરત ફરમાએ. આમીન...

જહન્નમ સે પનાહ

અલ્લાહ તઆલાને ફરમાયા ''અય ઈમાનવાલો ! તુમ અપને આપ કો ઔર અપને ઘરવાલો કો ઉસ આગ સે બચાઓ જીસકા ઈંધન ઈન્સાન ઔર પથ્થર હે. જીસ પર સખ્ત દીલ ઔર મઝબુત ફરીશ્તે મુકર્રર હે. જીન્હે અલ્લાહ તઆલા જો હુકમ દેતા હે ઉસકી નાફરમાની નહીં કરતે. બલ્કિ જો હુકમ દીયા જાએ બજા લાતે હે.'' (સુરે તહરીમ : ૬)

ઔર અલ્લાહ તઆલાને અપને મોમીન બંદોકી સીફાત બયાન કરતે હુએ ફરમાયા કી ''ઔર જો યે દુઆ કરતે હે કિ અય હમારે પરવરદિગાર હમસે દોઝખ કા અઝાબ દુર હી દુર રખ કયુંકી ઉસકા અઝાબ ચિમટ જાને વાલા હે બેશક વોહ ઠહરને ઔર રહનેકે લિહાઝ સે બદતરીન જગા હે.''
(સુરે ફુરકાન : ૬૫-૬૬)

ઔર ફરમાયા કી ''જો અપને રબ કે અઝાબ સે ડરતે રહતે હે બેશક ઉનકે રબકા અઝાબ બેખૌફ હોને કી ચીઝ નહીં હૈ.''
(સુરે મઆરિઝ : ૨૭-૨૮)

ઔર ફરમાયા કી ''કહ દીજીયે કે હકીકી ઝિયાંકાર વો હે જો અપને ઔર અપને અહલકો નુકશાન મેં ડાલ દેંગે. જાનલો કી ખુલ્લમખુલ્લા નુકશાન યહી હે કી ઉન્હેં નીચે ઉપરસે આગકે શોલે મીસ્લસાઈબાન કે ઢાંક રહે હોગેં. યહી અઝાબ હે જીસસે અલ્લાહ તઆલા અપને બંદો કો ડરા રહા હે. અય મેરે બંદો, પસ મુજસે ડરતે રહો.'' (સુરે ઝુમર : ૧૫-૧૬)

(૧) હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન મસઉદ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કે નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ ઉનકો યે દુઆ ઈસ તરહ સીખાતે થે જૈસે કે કુર્આને કરીમ કી કોઈ સુરત સીખાતે થે.

દુઆ : ''અલ્લાહુમ્મ ઈન્ની અઉઝુબિક મિન અઝાબી જહન્નમ વઅઉઝુબિક મિન અઝાબિલ કબરી વઅઉઝુબિક મિન ફિતનતીલ મસીહીદ દજ્જાલી વઅઉઝુબિક મિન ફિતનતીલ મહયા વમ્માત''

તરજુમા : ''અય અલ્લાહ મેં તુજસે જહન્નમ કે અઝાબ કી પનાહ

માંગતા હું ઔર અઝાબે કબ્રસે પનાહ માંગતા હું ઔર મસીહ દજ્જાલ કે ફિતને સે પનાહ માંગતા હું ઔર ઝિંદગી ઔર મૌત કે ફિત્ને સે પનાહ માંગતા હું. (મુસ્લિમ)

(૨) હઝરત અનસ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ કી રિવાયત હે કી રસુલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ યે દુઆ કસરત સે પઢ્હતે થે.

દુઆ : ''રબ્બના આતિના ફિદ્દુનિયા હસનતંવ વફીલ આખિરતી હસનતંવ વકિના અઝાબન્નાર''

તરજુમા : ''અય હમારે રબ હમે દુનિયા કી ભલાઇ અતા કર ઔર આખિરત કી ભલાઇ અતા કર ઔર હમેં જહન્નમ કે અઝાબ સે બચા.'' (બુખારી)

(૩) હઝરત અબુ હુરૈરહ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે મરવી હે કી અલ્લાહકે રસુલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ઇર્શાદ ફરમાયા કે જબ કોઇ બંદા જહન્નમ સે સાત મરતબા પનાહ માંગતા હે તો જહન્નમ કહેતી હે કે અય હમારે રબ તેરે ફલા બંદેને મુજસે પનાહ માંગી હે લિહાઝા તુ ઉસકો પનાહ દે દે. ઔર અગર કોઇ બંદા સાત મરતબા જન્નત કા સવાલ કરતા હે તો જન્નત કહેતી હે અય મેરે રબ તેરે ફલાં બંદેને મેરા સવાલ કીયા હે તો તું ઉસકો જન્નત મેં દાખિલ કર દે. (બુખારી, મુસ્લિમ)

જહન્નમ સે ખૌફ દિલાના

અલ્લાહ તઆલાને ફરમાયા ''ઉસ દીન ઉનકે ચેહરે આગમેં ઉલટ-પુલટ કીયે જાએગેં તો કહેંગે કાશ હમ ભી અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે રસુલ કી ઇતાઅત કરતે.'' (સુરે અહઝાબ : ૬૬)

અલ્લાહ તઆલાને ફરમાયા ''જીસ દીન વો અપને મુંહ કે બલ આગ મેં ઘસીટે જાએગેં (તો ઉનસે કહા જાએગા) દોઝખ કી આગ લગને કે મઝે ચખ્ખો'' (સુરે : કમર - ૪૮)

(૪) હઝરત અદી બિન હાતિમ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કી રસુલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ઇર્શાદ ફરમાયા ''તુમ અપને આપકો

જહન્નમ સે બચાઓ ગરચે ખજૂર કે એક ટુકળે કે બદલે હી મેં કયું ન હો. ઔર જીસકો યે ભી ન મીલે તો વોહ ભલી બાત કે ઝરીએ અપને આપકો જહન્નમ સે બચાએ. (બુખારી, મુસ્લિમ)

(૫) હઝરત અબુ હુરૈરહ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે ફરમાયા કી જબ સુરે શુઅરા-૨૧૪ નંબર કી યે આયતે કરીમા નાજીલ હુઈ ''વઅનઝીર અશી રતકલ અકરબિન'' કે ''અપને કરીબી રીશ્તેવાલોં કો ડરાઓ'' તો આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને કૂરૈશ કો બુલાયા ચુનાન્ચે વો લોગ જમા હુએ ફિર આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને આમ અંદાઝ મેં ઔર ખાસ અંદાઝ મેં ઉનકો બુલાયા ઔર ફરમાયા અય બની કઅબ બિન લુઇ ! અપને આપકો દોઝખ સે બચા લો, અય બની મુર્રહ બિન કઅબ ! અપની નફ્સોકો જહન્નમ સે બચાલો, અય બનુ અબ્દુલ મુત્તલિબ ! અપને આપ કો જહન્નમ સે બચા લો, અય ફાતિમા ! અપને આપ કો જહન્નમ સે બચા લો, કયું કી મેં અલ્લાહ કે દરબાર મેં તુમ્હારે કુછ ભી કામ નહીં આ સકતા. (બુખારી, મુસ્લિમ)

(૬) હઝરત અબુ હુરૈરહ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કે નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ઈર્શાદ ફરમાયા મેરી ઔર તુમ્હારી મિષાલ ઉસ શખ્સ કી તરહ હે જીસને આગ જલાયા, જીસમેં ટિડ્ડીયાં ઔર પતન્ગે ગીરને લગે, ઔર વો ઉનકો આગ સે બચાતા રહે. ઔર મેં તુમ લોગોં કો તુમ્હારી કમર પકળ કર આગ સે બચા રહા હું, ઔર તુમ મેરે હાથ સે છુટ રહે હો. (બુખારી, મુસ્લિમ)

(૭) હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન મસ્ઉદ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા જહન્નમ કો ઉસ હાલમેં લાયા જાએગા કે ઉસકે સત્તર (૭૦) હઝાર લગામ હોગેં. ઔર હર લગામ કે સાથ સત્તર (૭૦) હઝાર ફરીશ્તેં ઉસકો ખીંચ રહે હોગેં. (મુસ્લિમ, તિરમિઝી)

જહન્નમ કે દરવાઝે

અલ્લાહ તઆલાને ફરમાયા ''દોઝખ કે સાત દરવાઝે હે. હર દરવાઝે સે દાખિલ હોને કે લિએ ઉન લોગો કા અલગ અલગ મુકર્રર કરદહ ગિરોહ હે.'' (સુરે : હજર - ૪૪)

(૮) હઝરત ઉત્બા બિન અબ્દુસ્સલમી રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કિ મેંને અલ્લાહ કે રસુલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકો ફરમાતે હુવે સુના કિ જન્નત કે આઠ દરવાઝે હે ઔર જહન્નમ કે સાત દરવાઝે હે. (અહમદ)

જહન્નમ કી ગરમી કી શિદ્દત

અલ્લાહ તઆલાને ફરમાયા ''પસ અગર તુમને ન કીયા ઔર તુમ હરગીઝ નહી કર સકતે તો (ઉસે સચ્ચા માનકર) ઉસ આગ સે બચો જીસકા ઇંધન ઇન્સાન ઔર પથ્થર હે જો કાફિરો કે લિએ તૈયાર કી ગઇ હે.'' (સુરે : બકરહ : ૨૪)

ઔર ફરમાયા ''ઉસ દિન બહોત સે ચેહરે ઝલીલ હોંગે ઔર મહેનત કરને વાલે થકે હોંગે ઔર વોહ દહેકતી હુઇ આગ મેં ડાલે જાએંગે.''
(સુરે : ગાશિયા - ૨-૩-૪)

ઔર ફરમાયા ''મેંને તુમ્હે શોઅલે મારતી હુઇ આગ સે ડરા દીયા હે જીસ મેં બદબખ્ત હી દાખિલ હોગા.'' (સુરે : લૈલ - ૧૪-૧૫)

ઔર ફરમાયા ''બેશક જહન્નમ ઐસી ચિન્ગારીયાં ફેકતી હે જો મિષ્લ (જૈસી) મહલ હે.'' (સુરે : મુરસલાત - ૩૨)

ઔર ફરમાયા ''વો અનકરીબ ભળકને વાલી આગ મેં જાએગા.''
(સુરે : લહબ -૩)

(૯) હઝરત અબુ હુરૈરહ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કે નબી કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા ''તુમ્હારી યે દુન્યવી આગ જીસકો બનુ આદમ જલાતે હે, જહન્નમ કી આગ કે સત્તર (૭૦) હિસ્સો મેં

સે એક હિસ્સા હે. સહાબા કિરામ રઝિયલ્લાહુ અન્હુમને કહા, અલ્લાહ કી કસમ ! યહી કાફી હોતી ? તો આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ ને ફરમાયા વો તો ઉસસે ઉન્હત્તર (૬૯) ગુનાહ બઢ કર હે. ઉનમેં સે હર એક કી ગરમી ઇતની હે. (બુખારી, મુસ્લિમ)

(૧૦) હઝરત અબુ હુરૈરહ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કે રસુલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ ને ફરમાયા કે જબ અલ્લાહ તઆલાને જન્નત ઔર જહન્નમ કો પૈદા કીયા તો હઝરત જીબ્રઇલ અલયહિસ્સલામ કો જન્નત કી તરફ ભેજા ઔર કહા, જાકર ઉસકો દેખો ઔર જો મેંને એહલે જન્નત કે લિએ તૈયાર કર રખ્ખા હે ઉસકો દેખો, તો આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમને ફરમાયા વો આયે ઔર ઉસકો દેખા ઔર ઉન ચીઝોં કો દેખા જો અલ્લાહ તઆલાને જન્નતીયોં કે લિએ તૈયાર કર રખ્ખા થા. આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા ફિર વો અલ્લાહ કી તરફ વાપસ હુએ ઔર ફરમાયા "તેરી ઇઝઝત કી કસમ ! કોઇ ભી ઇસકે બારેમેં સુનેગા તો ઉસમેં દાખિલ હો જાએગા." ચુનાંચે ઉસકે બારે મેં હુકમ દિયા ગયા તો વોહ નાપસંદીદા ચીઝોં સે ઘેર દી ગઇ. ફિર અલ્લાહને ફરમાયા ઉસકી જાનીબ દુબારાહ જાઓ. તો જીબ્રઇલ અલયહિસ્સલામને ફિર કહા તેરી ઇઝઝત કી કસમ મુજે ખૌફ હે કોઇ ઉસમેં દાખિલ નહીં હો પાએગા. અલ્લાહને ફરમાયા અબ જહન્નમકી જાનીબ જાઓ ઔર ઉસકો દેખો ઔર જો મેંને જહન્નમીયોં કે લિએ તૈયાર કર રખ્ખી હે ઉસકો દેખો. આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા, જીબ્રઇલને જહન્નમ કો દેખા તો ઉસકા બાઝ-બાઝ પર સવાર થા. ફિર જીબ્રઇલ અલ્લાહ કી તરફ લૌટે ઔર ફરમાયા તેરી ઇઝઝત કી કસમ જો ઇસકે બારે મેં સુનેગા ઉસમેં દાખિલ નહીં હોગા. ફિર ઉસકે બારે મેં હુકમ દિયા તો વોહ લઝઝતોસેં ઘેર દી ગઇ. ફિર અલ્લાહને ફરમાયા ઉસકે પાસ જાઓ વો ગયે ઔર ફરમાયા તેરી ઇઝઝતકી કસમ મુજે ખૌફ હે કે ઇસસે કોઇ નહીં બચ પાએગા.

(અબુદાઉદ, નિસાઇ, તિરમિઝી)

જહન્નમ કા રંગ

અલ્લાહ ને ફરમાયા "આપ ઉસ દીન ગુનેહગારોં કો દેખેંગે કે ઝંજીરોમેં મિલેજુલે એક જગહ સે જકડે હુએ હોંગે, ઉનકે લિબાસ ગંધક કે હોંગે ઔર આગ ઉનકે ચહેરે પર ભી ચઢી હુઇ હોગી."

(સુરે : ઇબ્રાહીમ - ૪૯-૫૦)

(૧૧) હજરત અબુ હૂરૈરહ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કે ઉન્હોંને કહા જહન્નમ એક હઝાર સાલ તક ભળકાઇ ગઇ યહા તક કે વોહ સુર્ખ હો ગઇ ફિર એક હઝાર સાલ તક ભળકાઇ ગઇ યહા તક વોહ સફેદ હો ગઇ, ફિર એક હઝાર સાલ તક ભળકાઇ ગઇ યહા તક કે કાલી હો ગઇ. ચુનાંચે વોહ તારીક રાત કી તરહ કાલી હે. (તિરમિઝિ)

(૧૨) હઝરત અબુ હૂરૈરહ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કે આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા : કયા તુમ અપની ઇસ આગ કી તરહ ઉસકો સુર્ખ સમજતે હો ? યે તો તારકુલ (ડામર) સે ભી કાલી હે. (માલિક)

(૧૩) હઝરત અબુ માલિક અશઅરી રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે મરવી હે કે રસુલે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કે ચાર ચીઝેં જાહિલીયત કી મેરી ઉમ્મત મેં બાકી હે વો ઉસકો છોળનેવાલે નહીં હે. હસબ વ નસબ પર ફખ્ર કરના, નસબ પર તઅન વ તશનીઅ કરના, નછત્રોં (નક્ષત્રોં) સે પાની તલબ કરના ઔર મૈયત પર નોહા કરના. અગર નોહા કરને વાલેને મૌત સે પહલે તૌબા નહીં કી તો કયામત કે દિન ઉસ હાલ મેં આએંએ કે ઉસકે ઉપર ગંધક કા લિબાસ હોગા ઔર આગ કે શોઅલે કી લપેટ મેં હોંગે. (અહમદ, તબરાની)

જહન્નમ કી વાદીયાં

અલ્લાહ કા ઇર્શાદ હે "ફિર ઉનકે બાદ ઐસે નાખલ્ફ પૈદા હુએ કે ઉન્હોંને નમાઝ ઝાએઅ કરી દી ઔર નફસાની ખ્વાહીશોં કે પીછે પળ ગએ.

સો, ઉનકા નુકશાન ઉનકે આગે આએગા. (સુરે : મરીયમ - ૫૯)
(૧૪) હઝરત અબ્દુલ્લાહ ઇબ્ને મસ્ઉદ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ અલ્લાહ તઆલાકે ઇસ કૌલ ''સો ઉનકા નુકશાન ઉનકે આગે આએગા'' કે બારે મેં ફરમાતે હે કે વોહ જહન્નમ કે અંદર એક વાદી હે જો ઇન્તેહાઇ ગહરી હે ઔર જીસકા મઝા ઇન્તેહાઇ બુરા હે.''
(તફસીર ઇબ્ને કષીર : જીલ્દ - ૨, સફા-૧૨૮)
(૧૫) હઝરત અલી રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કે રસુલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કે તુમ અલ્લાહ સે ગમ કી વાદીસે પનાહ માંગો, લોગોં ને દરયાફત કિયા કે અય અલ્લાહ કે રસુલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ ગમકી વાદી કયા હે? આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કિ યે જહન્નમમેં એક વાદી હે જીસસે જહન્નમ હરરોઝ સત્તર (૭૦) મરતબા પનાહ માંગતી હે ઔર અલ્લાહને ઉસે રિયાકાર કારીયોં કે લિએ તૈયાર કર રખ્ખા હે. (બયહકી બિઇસનાદીન હસનીન અત્તર્ગીબ વત્તરહીબ : જીલ્દ-૪, સફા-૩૪૬)

જહન્નમ કી ગહેરાઇ

અલ્લાહ તઆલાને ફરમાયા ''મુનાફીક તો યકીનન જહન્નમ કે સબસે નીચે કે તબકે મેં જાએંગે.'' (સુરે : નિસા - ૧૪૫)
(૧૬) ખાલીદ બિન ઉમૈર સે રિવાયત હે કી ઉકબા બિન ગઝવાનને એક મરતબા ખુત્બા દિયા તો ફરમાયા કી હમસે બયાન કિયા ગયા હે કી એક પથ્થર જહન્નમ કે કિનારે લટ્કાયા જાએગા તો સત્તર (૭૦) સાલ તક ઉસમેં નીચે ગિરતા રહેગા ઔર ઉસકી તેહકા પતા નહીં ચલેગા ઔર અલ્લાહકી કસમ ! તુમ ઉસે ભર દોગે કયા તુમ્હે તાઅજજુબ હે ! (મુસ્લિમ)
(૧૭) હઝરત હસન બસરી રહમતુલ્લાહ અલયહી સે રિવાયત હે કી હઝરત ઉમર રઝિયલ્લાહુ અન્હુ બિન ખત્તાબ ફરમાતે થે કે તુમ જહન્નમ કી યાદ કસરત સે કીયા કરો ઇસલિએ કે ઇસકી ગરમી બહોત શદીદ હે ઔર ઉસકી

ગહેરાઇ બહોત ઝયાદા હે ઔર ઉસકે હથોડે લોહે કે હે. (તિરમિઝી)

(૧૮) હઝરત અબુ હુરૈરહ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કે ઉન્હોંને ફરમાયા કે હમ રસુલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કે પાસ થે. તો હમને એક ધમાકે કી આવાઝ સુની તો આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કયા તુમ જાનતે હો કી યે કયા હે? હમને કહા અલ્લાહ ઔર ઉસકે રસુલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ ઝયાદા બહેતર જાનતે હે. આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કે યે એક પથ્થર હે જીસકો અલ્લાહને સત્તર (૭૦) સાલ પહલે ફેંકા થા ઔર અબ આકર ઉસકી તેહ મેં પહોંચા હે. (મુસ્લિમ)

જહન્નમ કી બેડીયાં

અલ્લાહ તઆલાને ફરમાયા "યકીનન હમનેં કાફિરો કે લિએ ઝંજીરે ઔર તોક ઔર શોઅલોવાલી આગ તૈયાર કર રખ્ખી હે." (સુરે : દહર - ૪)

ઔર ફરમાયા "કયા તુને નહીં દેખા જો અલ્લાહ કી આયતો મેં ઝઘળતે હે વો કહાં ફેર દીએ જાતે હે, જીન લોગોંને કિતાબ કો ઝુઠલાયા ઔર ઉસે ભી જો હમને અપને રસુલો કે સાથ ભેજા, ઉન્હેં અભી અભી હકીકત માલુમ હો જાએગી, જબકી ઉનકી ગરદનો મેં તોક હોંગે ઔર ઝંજીરે હોંગી. ઘસીટે જાએંગે ખોલતે હુએ પાની મેં ઔર ફિર જહન્નમકી આગ મેં જલાએ જાએંગે." (સુરે : મોમિન - ૬૯, ૭૦, ૭૧, ૭૨)

ઔર ફરમાયા "લેકિન જીસે ઉસકે આમાલ કી કિતાબ ઉસકે બાંયે હાથ મેં દી જાએગી તો વોહ કહેગા કે કાશ મુજે મેરી કિતાબ દી હી ન જાતી. ઔર મેં જાનતા હી ન કી હિસાબ કયા હે. કાશ કી મોત મેરા કામ હી તમામ કર દેતી. મેરે માલને ભી મુજે કુછ નફા ના દીયા, મેરા ગલબા ભી મુજસે જાતા રહા. (હુકમ હોગા) ઉસે પકડલો, ફિર ઉસે તોક પહેના દો. ફિર ઉસે દોઝખ મેં ડાલ દો, ફિર ઉસે એસી ઝંજીર મેં જકળદો જીસકી પૈમાઇશ સત્તર (૭૦) હાથ કી હે." (સુરે : હાકકહ - ૨૫, ૩૨)

(૧૯) હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન ઉમર રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કી

રસુલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કી અગર ઈસ તરહ કા પથ્થર (ઔર આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને લકળી કે પ્યાલે યા ખોપડી કે મીષ્લકી તરફ ઈશારા કીયા) આસમાન સે ઝમીન કી તરફ ફેંકા જાએ, ઔર યે પાંચસો સાલ કી મુસાફત હે, તો ઝમીન તક વો રાત આને સે પહેલે હી પહોંચ જાએગા. ઔર અગર વો બેડી કે સીરિસે ભેજા જાએ તો રાત ઔર દિન ચાલીસ સાલ ચલને કે બાદ હી ઉસકી તેહ તક પહોંચ પાએગા. (તિરમિઝી)

એહલે દોઝખ કા પાની

અલ્લાહ તઆલાને ફરમાયા. ''ઔર ઉન્હોનેં ફૈસલા તલબ કીયા ઔર તમામ સરકશ ઝિદ્દી લોગ નામુરાદ હો ગયે ઉસકે સામને દોઝખ હે જહાં ઉસે પીપ (પરૂ) કા પાની પીલાયા જાએગા જીસે બ મુશ્કિલ ઘુંટ ઘુંટ પીએગા ફિર ભી ઉસે ગલે સે ઉતાર ના સકેગા ઔર ઉસે હર જગા સે મૌત આતી દિખાઇ દેગી. લેકિન વો મરનેવાલા નહીં ફિર ઉસકે પીછે ભી સખ્ત અઝાબ હે.'' (સુરે : ઇબ્રાહીમ - ૧૫, ૧૬, ૧૭)

ઔર ફરમાયા ''ઝાલિમોં કે લિએ હમને વો આગ તૈયાર કર રખ્ખી હે જીસકી કનાતે ઉન્હેં ઘેર લેગી. અગર વોહ ફરીયાદ રસી ચાહેંગે તો ઉનકી ફરીયાદ રસી ઉસ પાની સે કી જાએગી જો કી તેલ કી તલછટ જૈસા હોગા જો ઉનકે ચેહરે ભુન દેગા. વો બળા હી બુરા પાની હે. ઔર બળી બુરી આરામ ગાહ (દોઝખ) હે.'' (સુરે : કહફ - ૨૯)

ઔર ફરમાયા ''ઉનકે સરો કે ઉપર સે સખ્ત ખોલતા હુવા પાની બહાયા જાએગા જીસસે ઉનકે પેટ કી સબ ચીઝેં ઔર ખાલે ગલા દી જાએગી. ઔર ઉનકી સઝા કે લિયે લોહે કે હથોડે હે.''

(સુરે : હજ - ૧૯, ૨૦, ૨૧)

(૨૦) હઝરત અબુ હુરૈરહ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કે નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કી જહન્નમીયોં કે સરો પર સખ્ત ખોલતા હુઆ પાની ડાલા જાએગા. તો યે ખોલતા હુઆ પાની ઉનકે જીસ્મ

મેં ઈસ તરહ સરાયત કર જાએગા કી પેટ તક પહોંચ જાએગા ઔર આંતો કો બાહર નિકાલ દેગા. યહાં તક કી વોહ શોરબા બન કર પૈરોં સે બહાર નીકલ આએગા. (યાની પિઘલ જાએગા) ફિર ઉસે પહેલી હાલત મેં લૌટા દિયા જાએગા. (તિરમિઝી)

અલ્લાહ તઆલાને ફરમાયા ''ઔર જીન લોગોંને કુફ્ર કિયા ઉનકે વાસ્તે ખોલતા હુઆ પાની પીને કો મીલેગા ઔર દર્દનાક અઝાબ હોગા ઉનકે કુફ્ર કી વજા સે.'' (સુરે : યુનુસ - ૪)

(૨૧) હઝરત અસ્મા રઝિયલ્લાહુ અન્હા બિન્તે યઝીદ સે રિવાયત હે કે ઉન્હોંને રસુલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કો ફરમાતે હુએ સુના કી જીસ શખ્સને શરાબ પીયા તો અલ્લાહ ચાલીસ રાત ઉસસે રાઝી નહી હોગા. ઔર અગર વો મર ગયા તો કાફિર હોકર મરા ઔર અગર દોબારા શરાબ પીયા તો અલ્લાહ કે ઉપર વાજીબ હે કી ઉસકો તયનતુલ ખબાલ પિલાયે. સહાબા કિરામને પુછા કે યા રસુલલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ તયનતુલ ખબાલ કયા હે ? આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા એહલે દોઝખ કા પીપ (પરૂ) હે. (અહમદ)

જહન્નમીયોં કા ખાના

અલ્લાહ તઆલાને ફરમાયા ''બેશક ઝક્કુમ કા દરખ્ત ગુનાહગાર કા ખાના હે. જો મીષ્લ તલછટ કે હે ઔર પેટ મેં ખોલતા રહેતા હે જૈસે તેઝ ગરમ પાની કે.'' (સુરે : દુખાન - ૪૩, ૪૪, ૪૫, ૪૬)

(૨૨) ઈબ્ને અબ્બાસ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કે નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કી અગર ઝક્કુમ કા એક કતરા દુનિયા કે અંદર ડાલ દિયા જાએ તો એહલે દુનિયા કી રોઝીકો બરબાદ કરકે રખ દે તો ઉન લોગોં કા કયા હાલ હોગા ! જીનકા ખાના હી ઝક્કુમ હો. (તિરમિઝી)

અલ્લાહ તઆલાને ફરમાયા ''પસ આજ ન ઉસકા કોઇ દોસ્ત હે ઔર ન સિવાએ પીપ (પરૂ) કે ઉસકી કોઇ ગીઝા હે.''

(સુરે : હાકકહ - ૩૫, ૩૬)

ઔર ફરમાયા ''ઉનકે લિએ સિવાએ ખારદાર ઝાળ કે કુછ ખાના ન હોગા.'' (સુરે : ગાશિયહ - ૬)

ઔર ફરમાયા ''યકીનન હમારે યહાં સખ્ત બેળીયાં હે, ઔર સુલગતી હુઇ જહન્નમ હે, ઔર હલક મેં અટકનેવાલા ખાના હે, ઔર દર્દ દેનેવાલા અઝાબ હે. (સુરે : મુઝમ્મીલ - ૧૨, ૧૩)

એહલે દોઝખ કે મોટે ઔર બદનુમા જીસ્મ

(૨૩) હઝરત અબુ હુરૈરહ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કે નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કી કાફિર કે દાઢ કે દાંત ઉહદ પહાડ કે મિષ્લ (જૈસે) હે. ઔર ઉસકા ચમળા તીન દિન કી મુસાફત કે મિકદાર મોટા હે. (મુસ્લિમ, તિરમિઝી)

(૨૪) હઝરત અબુ હુરૈરહ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કાફિર કા ચમળા બયાલીસ (૪૨) ગઝ મોટા હે ઔર દાઢ કે દાંત ઉહદ પહાડ કે મિષ્લ હે ઔર ઉસકે બેઠને કી જગાહ જહન્નમમેં ઇતની હે જીતની જગાહ મકકા ઔર મદીના કે દરમ્યાન હે. (તિરમિઝી)

(૨૫) હઝરત અબુ હુરૈરહ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કે નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને સુરે બની ઇસ્રાઇલ-૭૧ નંબર કી આયત કે ''જીસ દિન હમ હર જમાઅતકો ઉસકે પેશવા સમીત બુલાએગેં'' કી તફસીર બયાન કરતે હુએ ફરમાયા કી ઉનમેં સે એક શખ્સ કો બુલાયા જાએગા ઔર ઉસકે દાયેં હાથ મેં ઉસકા નામએ આમાલ દિયા જાએગા. ઔર ઉસકે જીસ્મ કો સાંહીઠ (૬૦) ગઝ બઢા દિયા જાએગા ઔર ઉસકા ચેહરા ખુબ ગોરા કર દિયા જાએગા ઔર ઉસકે સર પર નુર કા તાજ રખ્ખા જાએગા ફિર વોહ અપને સાથીયોં કે પાસ જાએગા તો લોગ ઉસકો દુર સે દેખ લેંગે. ઔર કહેગેં અય અલ્લાહ હમેં ભી એસે અતા કર ઔર ઉસકે અંદર

હમારે લિએ બરકત દે. યહાં તક કી વોહ શખ્સ ઉન લોગો કે પાસ પહોંચ જાએગા. ઔર ઉનસે કહેગા કી બશારત હો તુમ મેં સે હર એક કે લિએ યહી હે. ફિર આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કે કાફિર કા ચેહરા કાલા કર દિયા જાએગા. ઔર ઉસકા જીસ્મ સાંહીઠ (૬૦) ગઝ બઢા દિયા જાએગા. મિષ્લ હઝરત આદમ અલયહિસ્સલામ કે જીસ્મ કે. ફિર ઉસે આગ કા તાજ પહેનાયા જાએગા ઔર ઉસકે સાથી ઉસકો દેખેંગે ઔર કહેંગે કી હમ અલ્લાહ કી ઉસસે પનાહ માંગતે હે. અય અલ્લાહ હમેં એસા મત દેના. ફિર વોહ ઉનકે પાસ પહોંચ જાએગા. તો લોગ કહેંગે અય અલ્લાહ ઉસકો ઝલીલ કર. ફિર વોહ કહેગા, અલ્લાહ તુમકો દુર કરે, તુમ મેં સે હર એક કે લિએ યહી હે. (તિરમિઝી)

(૨૬) મુજાહિદ સે રિવાયત હે કી ઇબ્ને અબ્બાસ રઝિયલ્લાહુ અન્હુને ફરમાયા ''કયા તુમ જાનતે હો કી જહન્નમ કી ચોળ્હાઇ કીતની હે?'' મેંને કહા નહીં. ઉન્હોનેં કહા હા, અલ્લાહ કી કસમ ! તુમ્હે નહીં માલુમ, ઉનમેંસે હર એક કે કાન કી લૌ ઔર કંધે કે દરમિયાન સત્તર (૭૦) સાલ કી મુસાફત હે. જીસકે અંદર ખુન ઔર પીપ કી વાદીયાં હે. મેંને કહાં કી કયા નહરે હે? ઉન્હોંને કહા નહીં, વાદીયાં હે. (અહમદ)

(૨૭) હઝરત અબુ સઇદ ખુદરી રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કે નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને સુરે મોમિનુન કી ૧૦૪ નંબરકી આયત ''ઔર વોહ વહા બદશકલ બને હુએ હોંગે.'' કી તફસીર બયાન કરતે હુએ ફરમાયા કિ જહન્નમ ઉનકા ચેહરા ઇસ તરહ બિગાળ દેગી કી ઉપર કા હોઠ સીકુળકર બીચ તક પહોંચ જાએગા ઔર નીચે કા હોઠ ઉસકે નાફ તક લટકેગા. (તિરમિઝી)

(૨૮) હઝરત હારિષ બિન અકયશ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કી રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કી મેરી ઉમ્મત મેસે જો લોગ જન્નત મેં મેરી શિફાઅત સે દાખિલ હોંગે ઉનકી તાઅદાદ કબીલે મુઝીર સે ભી ઝયાદા હોગી ઔર મેરી ઉમ્મત મેં સે બાઝ કો જહન્નમમેં ઇતના બુલન્દ કર દીયા જાએગા કે વોહ જહન્મ કા એ ગોશા બન જાએગા.

અઝાબ કે મુખ્તલીફ દરજાત

અલ્લાહ તઆલાને ફરમાયા "વોહ કહેંગે, અય હમારે રબ જીસને (કુફ્ર કી રસમ) હમારે લીએ પેહલે સે નિકાલી હો ઉસકે હક મેં જહન્નમ કી સજા દુગની કર દે." (સુરે : સોદ - ૬૧)

(૩૪) હઝરત સુમરહ બિન જુન્દબ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કે રસુલે અકરમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કે ઉનમેં બાઝ વોહ હોંગે જીન કો આગ ઉનકે ટખને તક લિપટી હોગી, ઔર બાઝ વોહ હોંગે જીન કો આગ ઉનકી કમર તક લિપટી હોગી, ઔર બાઝ વોહ હોંગે જીન કો આગ ઉનકી હંસલી કી હડ્ડી તક લિપટી હોગી. (મુસ્લિમ)

જહન્નમ કા એક ગોતા દુનિયા કી સારી નેઅમતોં કો ભુલા દેગા

અલ્લાહ તઆલાને ફરમાયા "અગર ઉન્હેં તેરે રબકે કિસી અઝાબ કા ઝોંકા ભી લગ જાએ તો પુકાર ઉઠેંગે, હાય ! હમારી બદબખ્તી યકીનન હમ ગુનેહગાર થે." (સુરે : અંબીયા ૪૬)

(૩૫) હઝરત અનસ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કે રસુલે અકરમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કે એહલે દોઝખ મેં સે એક શખ્સ જો દુનિયા મેં સબ સે ઝયાદા માલ ઔર દૌલત વાલા થા, લાયા જાએગા ઔર ઉસકો જહન્નમ મેં એક ગોતા દિયા જાએગા. ફિર ઉસસે કહા જાએગા અય ઇબ્ને આદમ ! કયા તુમ ને કભી કોઇ ખૈર દેખા હે ઔર કયા તુમસે કભી કોઇ નેઅમત ગુઝરી હે ? તો વોહ કહેગા અલ્લાહ કી કસમ ! અય રબ નહીં. ઔર એહલે જન્નત મેં સે એક શખ્સ કો જો દુનિયા મેં સબ સે ઝયાદહ તંગદસ્તી કી ઝિંદગી ગુઝારતા થા ઉસકો જન્નત મેં એક ગોતા દિયા જાએગા. ફિર ઉસસે પુછા જાએગા અય ઇબ્ને આદમ ! કયા તુમને કભી તંગદસ્તી દેખી હે ઔર કયા કભી તકલીફ તુમ્હારે પાસ સે ગુઝરી હે ? વોહ કહેગા અય રબ, અલ્લાહ કી કસમ! નહીં મુજ સે કભી કોઇ તંગદસ્તી નહી

ગુઝરી ઔર મેંને કભી કોઇ પરેશાની નહીં દેખી. (મુસ્લિમ)

જહન્નમીયોં કી આહ બકા ઔર ચીખ વ પુકાર

અલ્લાહ ને ફરમાયા ''ઔર જો લોગ કાફિર હે ઉનકે લિએ દોઝખ કી આગ હે. ન તો ઉન કો મૌત હી આએગી કે મર હી જાએ ઔર ન દોઝખ કા અઝાબ હી ઉનસે હલકા કિયા જાએગા. હમ હર નાશુકરે કો ઐસે હી સઝા દેતે હે ઔર વોહ લોગ ઉસમેં ચિલ્લાએંગે કે અય હમારે પરવરદિગાર હમકો નિકાલ લે હમ અચ્છે કામ કરેંગે, બરખિલાફ ઉન કામોં કે જો કિયા કરતે થે. (અલ્લાહ કહેગા) કયા હમને તુમકો ઇતની ઉમ્ર ન દી થી કે જીસ કો સમજના હો વોહ સમજ સકતા ઔર તુમ્હારે પાસ ડરાનેવાલા ભી પહોંચા થા તો અબ મઝા ચખ્ખો, ઝાલિમોં કા કોઇ મદદગાર નહીં.''
(સુરે : ફાતિર - ૩૬, ૩૭)

અલ્લાહ તઆલાને ફરમાયા, ''લેકિન જો બદબખ્ત હુએ વોહ દોઝખ મેં હોંગે, વહાં ચીખેંગે ચિલ્લાએંગે.'' (સુરે : હુદ - ૧૦૬)

અલ્લાહ તઆલાને ફરમાયા, ''ઔર કયામત કે જુઠલાને વાલોં કે લીએ હમને ભળકતી હુઇ આગ તૈયાર કર રખ્ખી હે જબ વોહ ઉન્હે દુર સે દેખેંગેં તો યે ઉસકા ગુસ્સે સે બિફરના ઔર ઘાળ્હના સુનેંગે. ઔર જબ યે જહન્નમ કી કિસી તંગ જગા મેં મશકે કસ કર ફેંક દીએ જાએંગે તો વહાં અપને લીએ મૌત હી મૌત પુકારેંગે (ઉન સે કહા જાએગા) આજ એક હી મૌત કો ન પુકારો બલ્કે બહોત સી અમવાત કો પુકારો.''
(સુરે : ફુરકાન - ૧૧, ૧૨, ૧૩, ૧૪)

(૩૬) હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન અમ્ર રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કે એહલે દોઝખ અપને માલિક કો પુકારેંગે તો વોહ ઉનકી પુકારકા જવાબ ચાલીસ સાલ તક નહીં દેગા. ફિર ફરમાએગા તુમ કો ઇસી કે અંદર રહના હે. ફિર વોહ અપને રબ કો પુકારેંગે ઔર કહેંગે ''અય રબ ! તુ હમેં ઇસસે નિકાલ લે પસ અગર હમ દુબારા (ઉસ કામ કી તરફ) લૌટે તો હમ બહોત

બળે ઝાલિમ હોંગે.'' ફિર અલ્લાહ તઆલા ફરમાએગા ''ફિર વોહ ના ઉમ્મીદ હો જાએંગે ફિર ઉનકી આવાઝ ગધે કી આવાઝ કી તરહ હો જાએગી.'' (તબરાની)

(૩૭) હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન કૈસ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહી વ સલ્લમને ફરમાયા કે એહલે દોઝખ રોએંગે યહાં તક કે અગર ઉનકે આંસુઓ મેં કશ્તી ચલાઇ જાએ તો ચલને લગે, ઔર વોહ ખુન કે આંસુ રોએંગે. (હાકિમ)

શિફાઅત સે લોગોં કા જહન્નમ સે નિકલના

અલ્લાહ તઆલાને ફરમાયા ''ઉસ દિન સિફારીશ કુછ કામ ન આએગી મગર જીસે રહેમાન હુકમ દે ઔર વોહ ઉસકી બાત કો પસંદ ફરમાએ.'' (સુરે : તાહા - ૧૦૯)

ઔર ફરમાયા ''કહ દીજીએ કે તમામ સિફારીશ કા મુખ્તાર અલ્લાહ હી હે. સારે આસ્માનોં ઔર ઝમીન કા રાજ ઉસકે લીએ હી હે તુમ સબ ઉસી કી તરફ ફેરે જાઓગેં.'' (સુરે : ઝુમર - ૪૪)

ઔર ફરમાયા ''જીન્હે યે લોગ અલ્લાહ કે સિવા પુકારતે હે વોહ શિફાઅત કરને કા ઇખ્તિયાર નહી રખતે, હાં (મુસ્તહિક શિફાઅત વોહ હે) જો હક બાત કા ઇકરાર કરે ઔર ઉન્હેં ઇલ્મ ભી હો.'' (સુરે : ઝુખ્રફ - ૮૬)

(૩૮) હઝરત અબુ સઇદ ખુદરી રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કે નબી કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કે એહલે જન્નત જન્નત મેં દાખિલ હોગેં ઔર એહલે દોઝખ દોઝખ મેં. ફિર અલ્લાહ તઆલા ફરમાએગા જીસકે દિલમેં રાઇ બરાબર ભી ઇમાન હો ઉસકો દોઝખ સે નિકાલ લો. ચુનાંચે ઉનકો દોઝખ સે નિકાલ લિયા જાએગા ઇસ હાલ મેં કે બિલકુલ કાલે હો ગએ હોંગે, ફિર ઉન્હેં ''નહરૂલ હયાત'' મેં ડાલ દીયા જાએગા તો વોહ ઐસે હી ઉગ જાએગેં જૈસે કિ દાના બહનેવાલે પાનીકી તરફ ઉગ આતા હે. કયા તુમને નહીં દેખા કે વો લપટા હુવા ઝર્દ રંગ કા નિકલતા હે ? (બુખારી, મુસ્લિમ)

(૩૯) અબુ સઇદ ખુદરી રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કે રસુલે અકરમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ઇરશાદ ફરમાયા કે એહલે દોઝખ જો દોઝખ કે મુસ્તહિક હોંગે વોહ દોઝખ મેં ન મરેંગે, ન હી ઝિંદા હોંગે લેકિન વોહ લોગ જીનકો દોઝખ કી આગને ઉનકો ઉનકે ગુનાહોં કી વજા સે પકળ લિયા હોગા ઉનકો અલ્લાહ મૌત દે દેગા યહાં તક કે જબ વોહ કોયલા કે માનીન્દ હો જાએંગે તો શિફાઅત કી ઇજાઝત દી જાએગી ઔર ઉનકો ગિરોહ કી શકલ મેં લાયા જાએગા ઔર જન્નત કી નહેરોં કે પાસ બિખેર દિયા જાએગા ફિર કહા જાએગા કે અય એહલે જન્નત ઉનકે ઉપર પાની ડાલો ચુનાંચે વોહ લોગ ઐસે હી ઉગેંગે જૈસા કે દાના સૈલાબ કે કુળે કરકટ મેં ઉગતા હે. (મુસ્લિમ)

(૪૦) હઝરત અબુ સઇદ ખુદરી રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કે જહન્નમ કી આગ સે કુછ ઐસે લોગ નિકલેંગે જો કોયલે કે માનીન્દ જલ ચુકે હોંગે, ફિર એહલે જન્નત ઉન પર પાની ડાલેંગે યહાં તક કે વોહ ઐસે હી ઉગ ઉઠેંગે જૈસે કે કકળી કા પૌદા સૈલાબ વાલી જગા મેં ઉગતા હે. (અહમદ)

(૪૧) હઝરત અબુ સઇદ ખુદરી રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રીવાયત હે કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ ને ફરમાયા કે અલ્લાહ તઆલા જહન્નમ સે કુછ ઐસે લોગો કો નિકાલેગા કે જીન કે સિર્ફ ચેહરે બાકી રહ ગએ હોંગે ફિર ઉનકો જન્નત મેં દાખિલ કરેગા.

(સહીહુલ અલબાની ફીલ સહીહત નંબર : ૧૬૬૧)

(૪૨) અબુ સઇદ ખુદરી રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કે હમને કહા અય અલ્લાહ કે રસુલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કયા હમ અપને રબકો કયામત કે દિન દેખેંગે ? આપને ફરમાયા : ''કયા તુમ સુરજ ઔર ચાંદ કે દેખને મેં શક કરતે હો, જબ બાદલ નહી હોતા હે ?'' હમને કહા નહીં. આપને ફરમાયા ઉસી તરહ સે તુમ ઉસ દિન અપને રબકો દેખને મેં શક નહી કરોગે. ફિર આપને ફરમાયા કે એક પુકારને વાલા પુકારેગા કિ હર કૌમ જીસકી ઇબાદત કરતી થી ઉસકે પાસ જાએ. ચુનાંચે એહલે સલીબ

સે બાતચીત સિર્ફ અંબિયા કરેંગે, ફિર અલ્લાહ ફરમાએગા કે કયા તુમ્હારે દરમિયાન ઔર અલ્લાહ કે દરમિયાન કોઇ નિશાની હે જીસકો તુમ પહેચાનતે હો ? વોહ લોગ કહેંગે ''પિંડલી'' ચુંનાંચે અલ્લાહ તઆલા અપની પિંડલી કો ખોલેગા તો હર મોમિન ઉસકે સામને સજદા રેઝ હો જાએગા ઔર વોહ નહી કર સકેગા જો દિખાને કે લીએ ઉસકા સજદા કરતા થા. ફિર વોહ સજદા કરને કી કોશિશ કરેગા તો ઉસકી પીઠ એક તબક (તખ્ત) કી માનીન્દ (સખ્ત) હો જાએગી. ફીર એક પુલ લાયા જાએગા ઔર ઉસકો જહન્નમ કે દરમિયાન રખ્ખા જાએગા. હમને કહા અય અલ્લાહ કે રસુલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ પુલ કયા હે ? આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કદમોં કો ફિસલાને વાલી જગા હે જીસકે અંદર ઉચકને વાલા ટેઢા (વાકું) લોહા હે ઔર સલાખે હે ઔર ફૈલા હુવા કાંટેદાર પૌદા હે જીસકી કાંટે ટેળી હે જો નજદ મેં પાયા જાતા હે ઔર ઉસકા નામ સઅદાન હે. મોમિન ઉસ પુલસે પલક જપકતે બિજલી ઔર રોશની કી તરહ ઔર ઉમદા તેઝ રફતાર ઘોડેસવાર કે માનીન્દ ગુઝર જાએગા, ચુનાંચે મોમિન ઔર મખ્દુશ (ખરાશ લગા હુવા) નજાત પા જાએગા ઔર મકદુસ (પછાળા હુવા) જહન્નમ મેં પહોંચ જાએગા. ઔર તુમ હક ઝાહિર હોને કે બાદ હક કે બારે મેં મુજ સે મુતાલબા ઉસ સખ્તી સે નહીં કર સકતે જીસ સખ્તી સે મોમિન અપને રબ સે ઉસ દિન કરેંગે. ચુનાંચે જબ વોહ દેખેંગે કે વોહ નજાત પા ગએ ઔર ઉનકે ભાઇ બાકી રહ ગએ તો કહેંગે અય હમારે રબ, યે હમારે ભાઇ હે જો હમારે સાથ નમાઝ પઢતે થે, રોઝા રખતે થે ઔર અચ્છા અમલ કરતે થે તો અલ્લાહ તઆલા ફરમાએગા જાઓ, ઔર જીસકે દિલમેં એક દીનાર કે બરાબર ભી ઇમાન પાઓ ઉસકો નિકાલ લો. ફિર અલ્લાહ તઆલા જહન્નમ કો ઉન પર હરામ કર દેગા. ચુનાંચે વોહ ઉનકો લેકર આએંગેં. ઉનમેં સે બાઝ કી હાલત યે હોગી કે વોહ આગ કે અંદર અપને કદમ તક છુપ ગએ હોંગે ઔર બાઝ અપની નસફ પિંડલીઓ તક. મોમિન ઉન મેં સે જીન કો પહેચાન પાએંગે નિકાલેંગેં, ફીર વોહ વાપસ આએંગે તો અલ્લાહ તઆલા ફરમાએગા જાઓ ઔર જીસ કે દિલમેં આધે

દીનાર બરાબર ભી ઈમાન હો ઉસકો નિકાલ લો. ચુનાંચે વોહ જીસ કો પહેચાનેંગે, નિકાલેંગે. ફિર વોહ વાપસ આએંગે તો અલ્લાહ તઆલા કહેગા જાઓ જીસકે દિલમેં ઝર્રાહ બરાબર ભી ઈમાન પાઓ ઉસકો નિકાલ લો. ચુનાંચે વોહ જીસકો પહેચાન પાએંગે ઉનકો નિકાલ લેંગે.

હઝરત અબુ સઈદ ખુદરી રઝિયલ્લાહુ અન્હુ ને કહા કે અગર તુમ કો મેરી બાત પર યકીન ન હો તો કુર્આને કરીમ કી યે આયત પઢો ''બેશક અલ્લાહ તઆલા ઝર્રાહ બરાબર ઝુલ્મ નહી કરતા ઔર અગર નેકી હો તો ઉસે દુગની કર દેતા હે.'' (સુરે : નિસાઅ - ૪૦)

ફિર નબી, ફરિશ્તે ઔર મોમિન શિફાઅત કરેગેં. ફિર અલ્લાહ તઆલા ફરમાએગા કે મેરી શિફાઅત બાકી રહ ગઈ. ચુનાંચે મુઠ્ઠી ભર આગ લેગા ઔર ઐસે લોગોં કો નિકાલેગા જો જલ ગએ હોંગે.

ફીર ઉનકો જન્નત કે કિનારે નહેર મેં ડાલ દિયા જાએગા જીસકો ''માઉલ હયાત'' કહા જાતા હે તો વોહ ઉસ નહેર કે દોનોં કિનારે, ઐસે ઉગેંગે જૈસે કે દાના સૈલાબ કે કુળા કરકટ મેં ઉગતા હે, તુમને ઉસકો દેખા હોગા કે બાઝ ઉસમેં સે ચટ્ટાન કે જાનિબ હોતા હે ઔર બાઝ દરખ્ત કે જાનિબ તો જો સુરજ કે જાનિબ હોતા હે વોહ હરા હો જાતા હે ઔર જો સાએ કી જાનિબ પળતા હે વોહ સફેદ હો જાતા હે. ફિર વોહ ઐસે નિકલેંગે જૈસે કિ મોતી. ફિર ઉનકી ગરદનોં પર મુહર મારી જાએગી ઔર વોહ જન્નત મેં દાખિલ કીયે જાએંગે ફિર એહલે જન્નત કહેંગે કે યે અલ્લાહ કે આઝાદ કિએ હુએ લોગ હે અલ્લાહને ઉનકો જન્નતમેં દાખિલ કિયા હે બગૈર કિસી અમલ કે ઔર બગૈર કિસી નેકી કે, તો ઉનસે કહા જાએગા તુમ્હારે લીએ વોહ ચીઝ હે જો તુમ ને દેખા ઔર ઉસીકે મિષ્લ ઉસકે સાથ હે. (બુખારી, મુસ્લિમ)

(૪૩) હઝરત અનસ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કિ નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લને ફરમાયા ''કે અલ્લાહ તઆલા કહેગા કિ જહન્નમ સે નિકાલો ઉસ શખ્સ કો જીસ ને મુજે કીસી દીન યાદ કિયા યા કીસી મકામ પર મુજ સે ડરા.'' (તિરમિઝી)

(૪૪) હઝરત અબૂ મુસા અશઅરી રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કે

રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કે જબ એહલે દોઝખ, દોઝખ મેં ઈકટ્ઠા હોંગે ઔર ઉન કે સાથ એહલે કિબ્લા મેં સે ભી હોંગે જીન કો અલ્લાહ ચાહેગા તો, કુફ્ફાર કહેંગે કયા તુમ મુસલમાન નહી થે? વોહ લોગ કહેંગે બેશક. ફિર કુફ્ફાર કહેંગે કયા તુમકો તુમ્હારે ઈસ્લામ ને કુછ ફાયદા નહીં પહુંચાયા, તુમ તો હમારે સાથ જહન્નમ મેં હો, ફિર વોહ મુસલમાન કહેંગે કે હમ ગુનેહગાર થે ઔર ઉન ગુનાહોં કી વજા સે અલ્લાહ તઆલાને હમારા મુવાખિઝહ કિયા. અલ્લાહ તઆલા સુનેગા જો વોહ કહેંગે ઔર અલ્લાહ હુકમ દેગા કે એહલે કિબ્લા નિકાલ દિએ જાએં. ફિર જબ એહલે દોઝખ યે દેખેંગે કે તો કહેંગે કે કાશ હમ ભી મુસલામાન હોતે તો ઈસી તરહ સે દોઝખ સે નિકાલ લીએ જાતે જૈસે કે યે લોગ નિકલે હે. હઝરત અબુ મુસા અશઅરી કહેતે હે કિ રસુલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને યે આયતે કરીમા તિલાવત કી ''કે યે કિતાબે ઈલાહી કી આયતે હે ઔર ખુલે ઔર રોશન કુર્આન કી, ઔર વોહ ભી વકત હોગા જબ કાફિર અપને મુસલમાન હોને કી આરઝુ કરેંગે.'' (સુરે : હુજર - ૧,૨)

(૪૫) હજરત અનસ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કી નબી કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કે ચાર આદમી જહન્નમ સે નિકલેંગે ઔર અલ્લાહ કે પાસ પેશ કિએ જાએંગે અલ્લાહ ઉન મેં સે એક કી તરફ મુતવજજા હોગા તો વોહ કહેગા કે અય રબ તુજ સે મેં ઉમ્મીદ કરતા થા કે જબ તુને મુજે ઉસ સે નિકાલ દિયા હે તો ઉસમેં દોબારા દાખિલ નહી કરેગા. ચુનાંચે અલ્લાહ તઆલા ઉસકો જહન્નમ સે નજાત દે દેગા. (મુસ્લિમ)

જહન્નમ કી જમાઅત

(૪૬) હઝરત અબુ સઈદ ખુદરી સે રિવાયત હે કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કે અલ્લાહ તઆલા કહેગા અય આદમ, તો હઝરત આદમ અલયહિસ્સલામ કહેંગે, હાઝીર હું અય રબ ! જીસકે હાથ મેં ભલાઇ હે. આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા ફિર અલ્લાહ

કહેગા જહન્નમ કી જમાઅત કો નિકાલો. વોહ કહેંગે જહન્નમ કી ફૌજ કયા હે ? અલ્લાહ તઆલા કહેગા હર એક હઝાર મેં સે નોસો નિન્નાનવે. યે ઉસ વકત હોગા જબ કે છોટા બચ્ચા બુઢ્ઢા હો જાએગા ઔર તમામ હમલવાલીયોં કે હમલ ગિર જાએંગે ઔર તુ દેખેગા કે તમામ લોગ મદહોશ દિખાઇ દેગેં હાલાંકિ દર હકીકત વોહ મતવાલે ન હોંગે લેકિન અલ્લાહ કા અઝાબ બળા હી સખ્ત હે. યે બાત સહાબા કિરામ કો બહોત સખ્ત માલુમ હુઇ ચુનાંચે ઉન્હોંને કહા કે અય અલ્લાહ કે રસુલ વોહ આદમી કહાં હોગા. આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમને ફરમાયા તુમ્હેં બશારત હો કયું કે યાજુજ માજુજ મેં સે એક હઝાર હોગા ઔર તુમ મેં સે એક આદમી. ફિર આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને કહા ઉસ ઝાતે પાક કી કસમ ! જીસ કે કબ્ઝે મેં મેરી જાન હે, મેં યે ખ્વાહિશ કરતા હું કે તુમ એહલે જન્નતકા તિહાઇ હિસ્સા હો ફિર હમને અલ્હમ્દુ લિલ્લાહ ઔર અલ્લાહુ અકબર કહા. ફિર આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને કહા ઉસ ઝાતે પાક કી કસમ જીસ કે કબ્ઝે મેં મેરી જાન હે, મેં ચાહતા હું તુમ એહલે જન્નત મેં સે આધા હિસ્સા હો. બેશક તુમ્હારી મિષાલ તમામ ઉમ્મતોં મેં ઐસી હે જૈસે સફેદ બાલ કાલે બૈલ કી જિલ્દ મેં હોતા હે યા જૈસે ધારીદાર નકશ ગધે કે બાઝુ મેં હોતી હે. (બુખારી, મુસ્લિમ)

જન્નત ઔર જહન્નમ કી લળાઇ

(૪૭) હઝરત અબુ હુરૈરહ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કે જન્નત ઔર જહન્નમ મેં લળાઇ હુઇ તો જહન્નમને કહા, ''મેરે અંદર મુતકબ્બેરીન હે. (તકબ્બુર કરનેવાલે ઔર જબર વ કુવ્વત વાલે) જન્નતને કહા ''મરે અંદર ગિરે પળે ઔર કમઝોર લોગ હી દાખિલ હોતે હે.'' ફિર અલ્લાહ તઆલા જન્નત સે ફરમાએગા બેશક તુમ મેરી રહેમત હો, તુમ્હારે ઝરીએ સે મેં અપને જીસ બંદે પર ચાહતા હું રહેમત કરતા હું ઔર જહન્નમ સે ફરમાયા તુમ મેરા અઝાબ હો તુમ્હારે ઝરીએ મેં અપને જીસ બંદે પર ચાહુંગા અઝાબ દુંગા ઔર તુમ મેં

સે હર એક કો ભર દુંગા તો જહન્નમ નહી ભરેગી યહાં તક કે અલ્લાહ તઆલા ઉસ મેં અપના પૈર ડાલને લગેગા તો વોહ કહેગી હરગીઝ નહીં, હરગીઝ નહીં ઔર ઉસ વકત ભર જાએગી ઔર ઉસકા બાઝ, બાઝ સે મિલ જાએગા ઔર અલ્લાહ અપની મખ્લુક મેં કિસી પર ઝુલ્મ નહી કરેગા. લેકિન જન્નત તો, ઉસકે લિએ અલ્લાહ તઆલા મખ્લુક પૈદા કર દેગા.
(બુખારી, મુસ્લિમ)

જહન્નમ કી હમેંશગી

અલ્લાહ તઆલાને ફરમાયા ''કયા યે નહીં જાનતે કે જો કોઇ ભી અલ્લાહ ઔર ઉસ કે રસુલકી મુખાલિફત કરેગા ઉસકે લિએ યકીનન દોઝખ કી આગ હે જીસ મેં વોહ હમેંશા રહનેવાલા હે યે ઝબરદસ્ત રૂસ્વાઇ હે.'' (સુરે : તૌબા - ૬૩)

ઔર ફરમાયા ''પસ, અબ તુમ હમેંશગી કે તૌર પર જહન્નમ કે દરવાઝોં મેં દાખિલ હો જાઓ. પસ, કયા હી બુરા ઠિકાના હે ઘમંડ કરને વાલોં કા.'' (સુરે : નહલ - ૨૯)

ઔર ફરમાયા ''બાત યહી હે જો ભી અલ્લાહ કે યહાં ગુનેહગાર બનકર હાઝીર હોગા ઉસકે લીએ દોઝખ હે, જહાં ના મૌત હોગી ઔર ના ઝિંદગી.'' (સુરે : તાહા - ૭૪)

(૪૮) હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન ઉમર રઝિયલ્લાહુ અન્હુસે રિવાયત હે કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કે જબ એહલે જન્નત, જન્નત કી તરફ ચલે જાએંગે ઔર એહલે દોઝખ, દોઝખ કી તરફ ચલે જાએંગે, તો મૌત કો લાયા જાએગા ઔર ઉસકો જન્નત ઔર જહન્નમ કે બીચ મેં રખ્ખા જાએગા. ફિર ઉસે ઝબહ કર દિયા જાએગા. ફિર એક પુકારનેવાલા પુકારેગા કે અય એહલે જન્નત અબ કોઇ મૌત નહી હે ઔર અય એહલે દોઝખ અબ કોઇ મૌત નહી હે. ફિર એહલે જન્નત કી ખુશી ઔર બઢ્હ જાએગી ઔર એહલે દોઝખ કે ગમ મેં ઔર ઇઝાફા હો જાએગા.
(મુસ્લિમ)

પુલસીરાત કા બયાન

અલ્લાહ તઆલાને ફરમાયા કે "એક અગર હમ ચાહતે તો ઉનકી આંખે બેનૂર કર દેતે. ફિર યે રાસ્તે કી તરફ દોળે ફીરતે લેકીન ઇન્હેં કેસે દિખાઇ દેતા." (સુરે : યાસીન - ૬૬)

(૪૯) હઝરત અબુ હુરૈરહ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ઇરશાદ ફરમાયા કે અલ્લાહ તઆલા લોગોં કો જમા કરેગા તો મોમિન લોગ ઉઠેંગે યહાં તક કે જન્નત ઉનસે કરીબ હો જાએગી. ફીર વોહ આદમ અલયહિસ્સલામ કે પાસ આએંગે ઔર કહેંગે અય હમારે બાપ, જન્નત કા દરવાઝા ખોલો. વોહ કહેંગે કે જન્નત સે તુમ્હારે બાપ આદમ કી ગલતી હી ને તુમકો નિકાલા થા. મેં ઉસકા અહલ નહીં, જાઓ મેરે બેટે ઇબ્રાહીમ ખલીલુલ્લાહ કે પાસ, રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ ફરમાતે હે કે હઝરત ઇબ્રાહીમ અલયહિસ્સલામ કહેગેં કે મેં ઇસકા અહલ નહી હું. મેં તો સિર્ફ અલ્લાહ કા દોસ્ત પીછે સે થા. જાઓ હઝરત મુસા અલયહિસ્સલામ કે પાસ જીનસે અલ્લાહ તઆલાને બાત કી થી. ચુનાંચે વોહ મુસા અલયહિસ્સલામ કે પાસ આએંગે વોહ કહેંગે કે મેં ઇસ કા અહલ નહી હું. જાઓ ઇસા અલયહિસ્સલામ કે પાસ જો અલ્લાહ કા કલમા ઔર રૂહ હે. ઇસા અલયહિસ્સલામ કહેંગે કે મેં ઇસકા અહલ નહી હું. ફિર વોહ મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કે પાસ આએંગે ઔર યહી બાત કહેંગે. ચુનાંચે આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કો દરવાજા ખોલને કી ઇજાઝત દે દી જાએગી ઔર અમાનત ઔર રહમ કો ભેજા જાએગા. ફિર વોહ પુલસીરાત કી દોનોં જાનિબ યાની દાએ ઔર બાએં ખળી હોગી ફિર તુમ મેં સે સબસે પેહલા શખ્સ ઉસ પરસે બિજલી કી તરહ ગુઝર જાએગા. ફિર હઝરત અબુ હુરૈરહ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ કહેતે હે કે મેંને કહા કે અય અલ્લાહ કે રસુલ મેરે મા-બાપ આપ પર કુર્બાન હો, કૌન સી ચીઝ બિજલી કે ગુઝરનેકી તરહ હે ? તો આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કે તુમને બિજલી કો નહીં દેખા કે કૈસે એક પલક ઝપકને મેં ગુઝર જાતી હે ઔર વાપિસ આતી હે. તો ફીર હવા કે ગુઝરને કી તરહ

ગુઝરેંગે, ફિર પરિન્દો કે ગુઝરને કી તરહ ગુઝરેંગે, ઔર સફર કરને વાલોંકી તરહ ગુઝરેંગે. ઉનકો ઉનકે આમાલ દોળાએંગે ઔર તુમ્હારે નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ પુલ સિરાત પર ખળે રહેંગે ઔર કહેંગે અય મેરે રબ મહફુઝ રખ. યહાં તક કે બંદો કે આમાલ આજીઝ આજાએંગે ઔર યહાં તક કે એક આદમી આએગા જો ઘસીટતે હુએ હી ચલ સકેગા. અલ્લાહ કે રસુલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કે પુલસીરાત કે દોનોં જાનિબ સલાખેં લટકી હુઇ હોંગી. જીન કો હુકમ દિયા જાએગા કે વોહ પકળ લે હર ઉસ શખ્સ કો જીનકો પકળને કા હુકમ દીયા ગયા હે. ચુનાંચે મખદુશ (ખરાશ લગા હુવા) નજાત પા જાએગા ઔર મકદુસ (પિછાળા હુવા) જહન્નમ મેં ગિર જાએગા ઔર ઉસ ઝાત કી કસમ જીસ કે કબઝે મેં અબુ હુરૈરહ (રઝિયલ્લાહુ અન્હુ) કી જાન હે બેશક જહન્નમ કી તેહ મેં પહોંચને મેં સત્તર (૭૦) સાલ લગ જાએંગે. (મુસ્લિમ, મિશ્કાત, હદીષ નંબર - ૫૬૦૮)

(૫૦) ઇબ્ને મસ્ઉદ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કે ઉન્હોને કહા કે પુલસીરાત કો જહન્નમ કે બીચ મેં રખ્ખા જાએગા ઔર વોહ તેજ પતલી ધાર કી હુઇ તલવાર કી માનીન્દ હોગા જો કદમો કો ફીસલાનેવાલા હોગા ઉસકે ઉપર આગકી સલાખેં હોંગી જો ઉચકનેવાલી હોગી, તો જો પકળા ગયા ઔર પછાળ દિયા ગયા વોહ જહન્નમ મેં ગિર જાએગા ઔર બાઝ લોગ ઐસે હી ગુઝર જાએંગે જૈસે કે બિજલી. ફિર નજાત પાને મેં ઉસકો કોઇ રૂકાવટ નહીં હોગી. ફીર કુછ લોગ ઐસે હી પાર કરેંગે જૈસે ઘોડે. ફિર કુછ લોગ ઐસે હી પાર કરેંગે જૈસે કે આદમી દોળતે હે. ફીર કુછ લોગ ઐસે હી પાર કરેંગે જૈસે કે આદમી ચલતા હે ફિર ઉનમેં એક ઐસા આખરી શખ્સ હોગા જીસ કો આગ ને પકળ રખા હોગા. ઉસકે અંદર વોહ તકલીફો સે દો ચાર હોગા યહાં તક કે ઉસે અલ્લાહ અપને કરમ વ ફઝલ સે જન્નત મેં દાખિલ કર દેગા. (તબરાની)

એહલે દોઝખ કી સિફાત

(૫૧) હઝરત અબુ હુરૈરહ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ઈર્શાદ ફરમાયા, એહલે દોઝખ મેં દો કિસ્મ કે લોગોં કો મેંને નહી દેખા. એક વોહ લોગ હે જીન કે પાસ ગાય કી દુમ કી તરહ કોળે હે, જીનસે વોહ લોગો કો મારતે હે ઔર વોહ ઔરતેં જો નીમ બરહના હોતી હે ઔર જો ઉઠલાકર ચલતી હે ઔર લોગોં કો અપની તરફ માઈલ કરતી હે ઔર ઉનકા સર ઉંટ કે હીલને વાલે કોહાન કી તરહ હોતા હે. વોહ જન્નત મેં દાખિલ નહીં હોગી ઔર ના ઉસકી ખુશ્બુ પાએગી જબ કે ઉસકી ખુશ્બુ બહોત દુર સે પાઈ જાતી હે. (મુસ્લિમ)

(૫૨) હઝરત હારિષા બિન વહબ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કે ઉન્હોંને રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકો ફરમાતે હુએ સુના કયા મેં તુમ્હેં એહલે જન્નત કે બારે મેં ન બતલાઉ ? સહાબા રઝિયલ્લાહુ અન્હુમ ને કહા, હાં ! અલ્લાહ કે રસુલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ જરૂર બતલાઈએ. રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા, હર કમઝોર જીસ કો કમઝોર સમજા જાતા હે. અગર વોહ અલ્લાહ પર કસમ ખાલે તો અલ્લાહ ઉસકો બરી કર દેગા (યાની ઉસકી કસમ પુરી કર દેગા) ફિર આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કયા તુમ કો એહલે દોઝખ કે બારે મેં ન બતાઉ ? સહાબા કિરામને કહા હાં ! જરૂર અલ્લાહ કે રસુલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ આપ હમેં બતાઈએ. આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા હર સરકશ ઓજટ, તકબ્બુર સે ચલનેવાલા જહન્નમી હે. (બુખારી, મુસ્લિમ)

એહલે દોઝખ

(૫૩) હઝરત હુઝૈફહ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કે જહન્નમ સે કુછ લોગ નિકાલે જાએંગે જો ઈન્તેહાઈ બદબુદાર હોંગે. જીનકી ખાલ કો આગ જલા ચુકી

હોગી. વોહ જન્નત મેં શિફાઅત કરનેવાલોં કી શિફાઅત સે દાખિલ હોંગે. જિન કા નામ જન્નત મેં જહન્નમી લોગ હોગા. (અહમદ)

(૫૪) હઝરત ઇમરાન બિન હુસૈન રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ઇર્શાદ ફરમાયા કે જહન્નમ સે એક ઐસી કૌમ રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકી શિફાઅત સે નિકાલી જાએગી ઔર જન્નત મેં દાખિલ કી જાએગી જિસ કા નામ જહન્નમી હોગા. (બુખારી, તિરમિઝી)

(૫૫) હઝરત અનસ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કે મેંને રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકો ફરમાતે હુએ સુના કે મેં પહેલા શખ્સ હુંગા જિસકી ગરદન કયામત કે દિન સબસે પહલે બાહર આએગી ઔર ઇસ પર મેં કોઇ ફખ્ર નહીં કરતા ઔર મુજે હમ્દ કા ઝંડા દિયા જાએગા ઇસ પર ભી મુજે કોઇ ફખ્ર નહીં ઔર કયામત કે દિન મેં લોગોં કા સરદાર હુંગા ઔર ઇસ પર ભી કોઇ ફખ્ર નહીં કરતાં ઔર સબ સે પહલે મેં રોઝે કયામત જન્નતમેં દાખિલ હુંગા ઇસ પર ભી મુજે કોઇ ફખ્ર નહીં. મેં જન્નત કે દરવાઝે પર આઉંગા ઔર ઉસકા હલકા પકળુંગા તો લોગ કહેંગે કે યે કૌન હે? મેં કહુંગા મેં મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ હું. તો વોહ મેરે લીએ દરવાઝા ખોલ દેંગે ઔર મેં જન્નત મેં દાખિલ હો જાઉંગા. ફિર મેં અલ્લાહ તઆલા કો અપને સામને પાઉંગા ઔર સજદહ રેઝ હો જાઉંગા. અલ્લાહ તઆલા ફરમાએગા અય મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ અપના સર ઉઠાવો ઔર બાત કરો. તુમ્હારી બાત સુની જાએગી ઔર કહો તુમ્હારી બાત કબુલ કી જાએગી ઔર શિફાઅત કરો તુમ્હારી શિફાઅત મકબુલ હોગી. મેં અપના સર ઉઠાઉંગા ઔર કહુંગા અય રબ મેરી ઉમ્મત, મેરી ઉમ્મત ! ફિર અલ્લાહ તઆલા ફરમાએગા તુમ અપની ઉમ્મત કે પાસ જાઓ ઔર જિસકે દિલ મેં જવ કે દાને કે બરાબર ભી ઇમાન હે ઉસકો જન્નત મેં દાખિલ કર દો. ચુનાંચે મેં જાઉંગા ઔર જિસ કે દીલ મેં જવ કે દાને કે બરાબર ભી ઇમાન પાઉંગા ઉસકો જન્નત મેં દાખિલ કર દુંગા. ફિર મેં અલ્લાહ રબ્બુલ ઇઝઝત કો અપને સામને પાઉંગા ઔર સજદહ મેં ગીર જાઉંગા. અલ્લાહ તઆલા

ફિર ફરમાએગા અય મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ અપના સર ઉઠાવો ઔર બાત કરો, તુમ્હારી બાત સુની જાએગી. ઔર કહો, તુમ્હારી બાત કબુલ કી જાએગી ઔર શિફાઅત કરો તુમ્હારી શિફાઅત મકબુલ હોગી. ચુનાંચે મેં અપના સર ઉઠાઉંગા ઔર કહુંગા અય રબ મેરી ઉમ્મત ! મેરી ઉમ્મત ! અલ્લાહ તઆલા કહેગા તુમ અપની ઉમ્મત કે પાસ જાઓ ઔર જીસકે દિલમેં રાઇ કે દાને કે બરાબર ભી ઇમાન પાઓ ઉસકો જન્નત મેં દાખિલ કર દો. ચુનાંચે મેં જાઉંગા ઔર જીસકે દિલ મેં રાઇ કે દાને કે બરાબર ભી ઇમાન પાઉંગા ઉસકો જન્નત મેં દાખિલ કર દુંગા. અલ્લાહ તઆલા લોગો કે હિસાબ સે ફારિગ હોગા ઔર મેરી ઉમ્મત મેં જો લોગ બાકી બચેંગે ઉનકો એહલે દોઝખ કે સાથ દોઝખ મેં ડાલ દિયા જાએગા. એહલે દોઝખ કહેંગે કે તુમ કો ઉસ ચીઝ ને ફાયદા નહીં પહોંચાયા કે તુમ અલ્લાહ કી ઇબાદત કરતે થે ઔર ઉસકે સાથ કિસી કો શરીક નહીં ઠહેરાતે થે. ફિર અલ્લાહ ફરમાએગા, મેરી ઇઝઝત કી કસમ ! મેં ઉન્હેં જહન્નમસે આઝાદ જરૂર કર દુંગા. ફિર ઉન કે પાસ કાસિદ ભેજેગા ઔર ઉનકો જહન્નમ સે નિકાલા જાએગા ઇસ હાલત મેં કે ઉનકી ખાલેં જલ ચુકી હોગી. ફિર ઉન્હેં ''નહેરૂલ હયાત'' મેં ડાલા જાએગા તો વોહ ઉસકે અંદર ઐસે હી ઉગ ઉઠેંગે જૈસે દાના સૈલાબ કી જાગ ઔર કુળા કરકટ મેં ઉગતા હે. ઔર ઉનકી પેશાની પર અલ્લાહ ''આઝાદ કરદહ લોગ'' લિખ દેગા ફિર ઉનકો લે જાયા જાએગા ઔર જન્નત મેં દાખિલ કર દીયા જાએગા. એહલે જન્નત કહેંગે યે જહન્નમી લોગ હે. અલ્લાહ તઆલા ફરમાએગા કે નહીં બલ્કે યે અલ્લાહ કે આઝાદ કરદહ લોગ હે. (અહમદ-દારમી)

(૫૬) હઝરત ઝૈદુલ ફકીર રહમતુલ્લાહ સે રિવાયત હે કે હમ મદીના આએ તો જાબિર બિન અબ્દુલ્લાહ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ કો એક સુતુન કે પાસ બૈઠ કર લોગોં સે હદીષ બયાન કરતે હુએ પાયા. જબ ઉન્હોંને જહન્નમીયોં કા ઝિક્ર કીયા તો મેંને ઉનસે કહા કે અય સહાબીએ રસુલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ યે આપ ક્યા કહ રહે હે જબ કે અલ્લાહ તઆલા યે ફરમાતા હે ''અય હમારે રબ તુ જીસે જહન્નમ મેં ડાલે યકીનન તુને ઉસે રૂસ્વા કીયા,

ઝાલિમોં કા મદદગાર કોઇ નહીં '' (સુરે : આલે ઇમારાન - ૧૯૨) ઔર ફરમાયા ''જબ કભી ઉસ સે બાહર નિકલના ચાહેંગે ઉસી મેં લૌટા દિએ જાએંગે.'' (સુરે : સજદહ - ૨૦)

ઉન્હોંને કહા ''કયા તુમ કુર્આન પઢતે હો?'' મેંને કહા. ''હાં'' ઉન્હોંને કહા કે કયા તુમને મકામે મુહમ્મદ કે બારે મેં સુના હે જીસકે અંદર અલ્લાહ તઆલા આપ કો દાખિલ કરેગા. મેંને કહા ''હાં.'' ઉન્હોં ને કહા યહી વોહ મકામે મુહમ્મદ અલ મહમુદ હે જીસ કે ઝરીએ અલ્લાહ તઆલા લોગો કો નિકાલેગા. હઝરત ઝૈદ કહેતે હે કે ફિર ઉન્હોંને પુલસીરાત કે રખને ઔર ઉસ પર સે લોગોં કે ગુઝરને કી કેફીયત બયાન કી. રાવી કહતે હે કે મુજે ખૌફ હે કે મેં ઉસે યાદ નહીં કર સકા, મગર ઉન્હોંને યે બયાન કિયા કે એક કૌમ જહન્નમ મેં દાખિલ કિએ જાને કે બાદ જહન્નમ સે નિકલેગી ઔર વોહ સમસમ કી લકળી કી માનીન્દ કાલે હોંગે. ફિર જન્નત કી નહેરોં મેં સે એક નહેર મેં દાખિલ કીએ જાએંગે ઔર ઉસ કે અંદર ગુસલ કરેંગે. ચુનાંચે ઉસસે ચાંદીકી તરહ સફેદ હોકર નિકલેંગે. (મુસ્લિમ)

ઉસ શખ્સ કા અઝાબ જીસ કા અમલ ઉસકે કૌલ કે ખિલાફ હે

અલ્લાહ તઆલા ફરમાતા હે ''કયા તુમ લોગોં કો ભલાઇ કા હુક્મ દેતે હો ઔર ખુદ અપને આપ કો ભુલ જાતે હો જબ કે તુમ કિતાબ પઢતે હો કયા તુમ્હેં ઇતની ભી સમજ નહીં?'' (સુરે : બકરહ - ૪૪)

ઔર ફરમાયા, ''કહ દીજીએ કે અગર (તુમ કહો તો) મેં તુમ્હે બતા દું કે બા એઅતબાર આમાલ, સબ સે ઝયાદાહ ખસારે મેં કોન હે વોહ કે જીન કી દુન્યવી જીંદગી કી તમામતર કોશિશે બેકાર હો ગઇ ઔર વોહ ઇસ ગુમાન મેં રહે કે વોહ બહોત અચ્છા કામ કર રહે હે.'' (સુરે : કહફ - ૧૦૩, ૧૦૪)

(૫૭) હઝરત ઉસામા બિન ઝૈદ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કે મેંને

રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કો ફરમાતે હુએ સુના હે કે કયામત કે દિન એક આદમી કો લાયા જાએગા ઔર ઉસકો જહન્નમ મેં ડાલ દિયા જાએગા. ઉસકી આંતે બાહર નિકલ પળેગી. ફિર વોહ ઐસે હી ચકકર લગાએગા જૈસે ગધા અપને ખુંટે મેં ચકકર લગાતા હે. એહલે દોઝખ ઉસકે પાસ જમા હો જાએંગે ઔર કહેંગે અય ફલાં ! યે તુમ્હારી કયા હાલત હે? તુમ તો હમે ભલાઇ કા હુકમ દેતે થે ઔર બુરાઇ સે રોકતે થે. વોહ કહેગા મેં તુમ્હે ભલાઇ કા હુકમ દેતા થા મગર ખુદ ઉસ પર અમલ નહીં કરતા થા. મેં તુમ્હે બુરાઇ સે રોકતા થા મગર ખુદ બુરાઇ કરતા થા. (બુખારી, મુસ્લિમ)

સખ્ત ગરમી જહન્નમ કી લપેટ સે હે

અલ્લાહ તઆલા ફરમાતા હે ''ઔર ઉન્હોંને કહ દીયા કે ઇસ ગરમી મેં મત નિકલો. કહ દીજીએ કે દોઝખ કી આગ બહોત હી ગરમ હે. કાશ કે વોહ સમજતે હોતે.'' (સુરે : તૌબા - ૮૧)

(૫૮) હઝરત અબુ હુરૈરહ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કે નબી કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કે ''તુમ નમાઝ કો ઠંડા કરકે પઢો ઇસ લીએ કે ગરમી કી શિદ્દત જહન્નમકી લપેટ સે હે.'' (બુખારી)

(૫૯) હઝરત અબુ હુરૈરહ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કે ''જહન્નમ ને અપને રબ સે શિકાયત કી કે અય રબ હમ મેં સે બાઝ ને બાઝ કો ખા લિયા. ચુનાંચે ઉસકો દો સાંસ લેને કી ઇજાઝત દી ગઇ. એક ગરમી મેં ઔર એક ઠંડી મેં. તો તુમ જો સખ્ત ગરમી પાતે હો ઔર જો સખ્ત ઠંડી પાતે હો ઇસી કી વજા સે હે.'' (બુખારી, મુસ્લિમ)

(૬૦) ઇબ્ને ઉમર રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કે સખ્ત બુખાર જહન્નમ કી લપેટ મેં સે હે તો ઉસકો તુમ પાની સે ઠંડા કરો. (બુખારી, મુસ્લિમ)

કયામત કે દિન જહન્નમ કી બાતચીત

અલ્લાહ તઆલા ફરમાતા હે, ''જીસ દિન હમ દોઝખ સે પુછેંગે કયા તુ ભર ગઈ? તો વોહ જવાબ દેગી કે કયા કુછ ઔર ભી હે?'' (સુરે : કહફ-૩૦)

(૬૧) હઝરત અબુ હુરૈરહ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કે કયામત કે દિન જહન્નમ કી ગરદન નમુદાર હોગી ઉસકી દો આંખે હોગી જીસસે વોહ દેખેગી. દો કાન હોંગે જીસસે વોહ સુનેગી ઔર એક ઝબાન હોગી જીસસે વોહ બાતચીત કરેગી ઔર કહેગી મુજે તીન કિસ્મ કે લોગ સુપુર્દ કીએ ગએ હે. એક જાબિર સરકશ આદમી, દુસરા વોહ શખ્સ જીસને અલ્લાહ કે સાથ દુસરે માઅબુદ કો પુકારા ઔર તીસરા તસવીર બનાનેવાલા. (તિરમિઝી)

જન્નત ઔર જહન્નમ કે દરમિયાન પુલ

(૬૨) હઝરત અબુ સઇદ ખુદરી રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કે જબ મોમિન લોગ જહન્નમ સે નજાત પા જાએંગે તો જન્નત ઔર જહન્નમ કે દરમિયાન એક પુલ પર રોકા જાએગા. જહાં વોહ ઝુલ્મ કા બદલા એક દુસરે સે લે, જો કે દુનિયા મેં ઉનકે દરમિયાન હુવા થા, યહાં તક કે જબ વોહ સાફ સુથરે હો જાએંગે તો ઉન કો જન્નત મેં જાને કી ઇજાઝત દે દી જાએગી. કસમ હે ઉસ ઝાત કી જીસકે કબ્ઝે મેં મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કી જાન હે ઉન મેં હર શખ્સ અપને મસ્કન (ઠહરને કી જગા) કો જન્નત મેં ઉસસે ઝયાદા પહેચાનેગા જીતના કે દુનિયા મેં અપને ઘર કો પહેચાનતા થા.

(બુખારી)

રોઝે કયામત મેં લોગોં કે ઉઠાએ જાને કી સિફત

અલ્લાહ તઆલા ફરમાતા હે ''જીસ દિન હમ પરહેઝગારોં કો અલ્લાહ રહેમાન કી તરફ બતૌરે મહેમાન કે જમા કરેંગે, ઔર ગુનેહગારોં કો

સખ્ત પ્યાસકી હાલત મેં જહન્નમ કી તરફ હાંક લે જાએંગે.''

(સુરે : મરીયમ - ૮૫, ૮૬)

ઇબ્ને મુબારકને અપની સનદ સે મુજાહિદ કા યે કૌલ ''અલઝહદ'' મે નકલ કિયા હે કે મુજરીમીનકો જહન્નમ કી તરફ ઉસ હાલ મેં હાંક કર લે જાયા જાએગા કે ઉન કી ગરદને પ્યાસ કી વજા સે પસ્ત હો ગઇ હોગી.

અલ્લાહ તઆલા ફરમાતા હે ''ઔર તુમ ઝમીન કો સાફ મેદાન દેખોગે ઔર તમામ લોગો કો હમ ઇકટ્ઠા કરેંગે ઉન મેં સે એક કો ભી બાકી ન છોલેંગે.'' (સુરે : કહફ - ૪૭)

ઔર ફરમાયા ''જીસ દિન સુર ફુંકા જાએગા ઔર ગુનેહગારોં કો હમ ઉસ દિન (દહેશત કી વજાસે) નીલી પીલી આંખો કે સાથ ઘેર લાએંગે.'' (સુરે : તાહા - ૧૦૩)

ઔર ફરમાયા, ''તેરે પરવરદિગાર કી કસમ ! હમ ઉન્હેં ઔર શયતાનો કો જમા કરકે જરૂર જહન્નમ કે ઇર્દ ગીર્દ ઘુંટનો કે બલ ગિરતે હુએ હાઝિર કર દેંગે.'' (સુરે : મરીયમ - ૬૮)

ઔર ફરમાયા, ''ઐસે લોગોં કો હમ બરોઝે કયામત ઉંધે મુંહ ઉઠાએગેં ઇસ હાલ મેં કે વોહ અંધે, ગુંગે ઔર બહરે હોંગે.''

(સુરે : બની ઇસરાઇલ-૯૭)

ઔર ફરમાયા, ''ઝાલિમોં કો ઔર ઉનકે હમરાહીયોં કો ઔર જીનકી વોહ (અલ્લાહ કે અલાવાહ) પરસ્તીશ કરતે થે જમા કરો.''

(સુરે : સાફફાત - ૨૨)

ઔર ફરમાયા, ''જીસ દિન અલ્લાહ કે દુશ્મન જહન્નમ કી તરફ ઉઠાએ જાએગેં તો તરતીબવાર કર લિએ જાએગેં.'' (સુરે ફુસ્સીલત - ૧૯)

ઔર ફરમાયા, ''જો લોગ અપને મુંહ કે બલ જહન્નમ કી તરફ જમા કિએ જાએંગે વોહી બદતર જગહવાલે ઔર ગુમરાહતર રાસ્તેવાલે હે.''

(સુરે : ફુરકાન - ૩૪)

(૬૩) હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન અબ્બાસ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ હમ કો વાઅઝ વ નસીહત

કરને કે લીએ ખળે હુએ ઔર ફરમાયા, ''અય લોગો ! તુમ અલ્લાહ કી તરફ નંગે પાંવ, નંગે બદન ઔર બિગૈર ખત્ના કે ઉઠાએ જાઓગે.'' કુર્આને કરીમ મેં હે ''ઔર જૈસા કે અવ્વલ દફાઅ હમને પૈદાઇશ કી થી ઇસી તરહ દોબારા કરેંગે યે હમારે ઝિમ્મા વાદા હે ઔર હમ ઉસે જરૂર કરકે હી રહેંગે.''
(સુરે : અંબીયા - ૧૦૪)

ઔર મખ્લુક મેં સબસે પહલે હઝરત ઇબ્રાહીમ અલયહિસ્સલામ કો કપળા પહેનાયા જાએગા. બેશક મેરી ઉમ્મત કે કુછ લોગોં કો લાયા જાએગા ઔર ઉનકોં બાયેં જાનિબ સે પકળા જાએગા. તો મેં કહુંગા ''અય રબ ! યે હમારે અસહાબ હે.'' ફિર અલ્લાહ તઆલા ફરમાએગા કે તુમ્હેં નહીં માલુમ કે તુમ્હારે બાદ ઇન્હોંને દીન મેં નઇ ચીઝેં નિકાલી થી. તો મેં કહુંગા જૈસા કે અલ્લાહ કે નેક બંદે ને કહા ''મેં ઉન પર ગવાહ રહા જબ તક ઉન મેં રહા ફીર જબ તુને મુજકો ઉઠા લીયા તો તુ હી ઉન પર નિગરાં રહા. તું હર ચીઝ કી પુરી ખબર રખતા હે. અગર તુ ઉનકો સઝા દે તો યે તેરે બંદે હે ઔર અગર તુ ઉનકો માફ ફરમા દે તો તુ ઝબરદસ્ત હિકમતવાલા હે.''
(સુરે : માઇદહ - ૧૧૭, ૧૧૮) આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયાઃ ''તો મુજસે કહા જાયગા કે વોહ લોગ અભી તક જબ સે તુમ ઉન સે જુદા હુએ હો મુરતદ રહે હે.'' (બુખારી, મુસ્લિમ)

(૬૪) હઝરત આયશા રઝિયલ્લાહુ અન્હા સે રિવાયત હે કે મેંને રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કો ફરમાતે હુએ સુના કે કયામત કે દિન લોગ નંગે પાંવ, નંગે બદન, બિગૈર ખત્ના કે ઉઠાએ જાએંગે. હઝરત આયશા રઝિયલ્લાહુ અન્હાને કહા અય અલ્લાહ કે રસુલ ! કયા સભી મર્દ ઔર ઔરત એક દુસરે કો એસે હી દેખેંગે ? આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કે યે મુઆમલા ઇતના ઝયાદા સખ્ત હોગા કે ઉનકો ઉસ કી પરવાહ નહીં હોગી. (બુખારી, મુસ્લિમ)

(૬૫) હઝરત ઉમ્મે સલમા રઝિયલ્લાહુ અન્હા સે રિવાયત હે કે મેંને રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ સે ફરમાતે હુએ સુના કે કયામત કે દિન લોગ નંગે પાંવ, નંગે બદન ઉઠાએ જાએંગે, તો ઉમ્મે સલમા

રઝિયલ્લાહુ અન્હાને તાઅજ્જુબ સે કહા કે અય અલ્લાહ કે રસુલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ ! કયા હમ મેં સે બાઝ બાઝ કી તરફ દેખેગા? આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા લોગ ગાફિલ હોંગે, તો ઉન્હોંને કહા અય અલ્લાહ કે રસુલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કૌનસી ચીઝ ઉન્હેં ગાફિલ રખેગી ? આપને ફરમાયા, ''સહીફે ફૈલા દિએ જાએંગે જીસકે અંદર ઝર્રે કે મિકદાર ઔર રાઇ કે દાને કી મિકદાર ભી ચીઝેં લિખ્ખી હુઇ હોંગી.'' (તબરાની)

(૬૬) હઝરત સહલ બિન સઅદ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કે નબી કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કે કયામત કે દિન લોગ સફેદ ઝમીન પર ઉઠાએં જાએંગે, જો સફેદ રોટી કે માનીન્દ હોગી. ઉસમેં કિસી કે લિએ કોઇ નિશાની નહી હોગી. (બુખારી, મુસ્લિમ)

(૬૭) હઝરત અનસ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કે એક આદમીને કહા, ''અય અલ્લાહ કે રસુલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ, કુર્આન મેં સુરે ફુરકાન કી ૩૪ નંબર કી આયત મેં અલ્લાહ તઆલા ફરમાતા હે કે જો લોગ અપને મુંહ કે બલ જહન્નમ કી તરફ જમા કિએ જાએંગે વોહી બદતર જગહવાલે ઔર ગુમરાહતર રાસ્તેવાલે હે'' તો કયા કાફિર અપને ચેહરે કે બલ ઉઠાએ જાએંગે? રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા, ''કે કયા વોહ ઝાત જીસનેં ઉસકો દુનિયા મેં દો પૈરોં પર ચલાયા, ઇસ બાત પર કાદિર નહીં કે ઉસ કો ઉસકે ચેહરે કે બલ ચલાએ ?'' હઝરત કતાદહ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ ને કહા ''હાં, બિલકુલ અલ્લાહ કે રસુલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ ! હમારે રબ કી ઇઝઝત કી કસમ.''

(બુખારી, મુસ્લિમ)

(૬૮) હઝરત અબુ હુરૈરહ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કે, ''કયામત કે દિન લોગ તીન કિસ્મોં મેં ઉઠાએ જાએંગે એક કિસ્મ પૈદલ ચલનેવાલોં કી હોગી, એક ઔર કિસ્મ સવાર લોગોં કી હોગી, ઔર એક કિસ્મ ઉન લોગો કી હોગી જો ચેહરે કે બલ ચલ રહે હોંગે.'' કહા ગયા કે અય અલ્લાહ કે રસુલ સલ્લલ્લાહુ

અલયહિ વ સલ્લમ ! કૈસે વોહ અપને ચેહરે કે બલ ચલેંગે ? આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કે, ''જીસ ઝાતને ઉનકો ઉનકે કદમોં પર ચલાયા વોહ ઈસ બાત પર કાદિર હે કે ઉનકો ઉનકે ચેહરે કે બલ ચલાએ. કયા વોહ લોગ અપને ચેહરોં કો નહીં બચાતે હે હર દુશ્વાર મોળ ઔર કાંટો સે ?'' (તિરમિઝી)

(૬૯) બહઝ બિન હકીમ સે રિવાયત હે કે વોહ અપને બાપ સે ઔર વોહ અપને દાદાસે રિવાયત કરતે હે કે મૈંને રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકો ફરમાતે હુએ સુના કે તુમ કયામત કે દિન પૈદલ ઔર સવાર ઉઠાએ જાઓગે ઔર અપને ચેહરોં કે બલ દોડોગે. (તિરમિઝી)

(૭૦) હઝરત અમ્ર બિન શુએબ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે વોહ અપને બાપ સે ઔર વોહ અપને દાદા સે રિવાયત કરતે હે કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કે ''મુતકબ્બીર લોગ કયામત કે દિન આદમીયોં કી સુરત મેં ઝર્રે કે મિષ્લ ઉઠાએ જાએંગે જીનકો ઝીલ્લત ને હર તરફ સે ઢાંક રખ્ખા હોગા. વોહ જહન્નમ મેં એક જેલ (કેદખાના) કી તરફ હાંકે જાએંગે જીસકા નામ બુલિસ હોગા ઉનકે ઉપર આગ હી આગ હોગી ઔર એહલે દોઝખ કી પીપ ઉનકો પિલાઇ જાએગી ઔર હલાકત કી મિટ્ટી.'' (અહમદ, તિરમિઝી)

(૭૧) હઝરત અબુ હુરૈરહ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા, ''કયામત કે દિન લોગ તીન તરીકોં સે ઉમ્મીદ વ ખૌફ કી હાલત મેં ઉઠાએ જાએંગે. કિસી ઉંટ પર દો આદમી સવાર હોંગે, કિસી ઉંટ પર તીન આદમી સવાર હોંગે, કિસી પર ચાર તો કિસી પર દસ આદમી હોંગે ઔર બકીયા લોગ જહન્નમ મેં જમા કિએ જાએંગે. જહાં વોહ કયલુલા કરેંગે, જહન્નમ ભી ઉનકે સાથ કયલુલા કરેગી. ઔર જહાં વોહ રાત ગુઝારેંગે જહન્નમ ભી વહીં રાત ગુઝારેગી ઔર જહાં વોહ સુબહ કરેંગે, જહન્નમ ભી વહીં ઉનકે સાથ સુબહ કરેગી. ઔર જહાં વોહ શામ કરેગેં જહન્નમ ભી વહીં ઉનકે સાથ શામ કરેગી.'' (બુખારી)

(૭૨) હઝરત અબુ હુરૈરહ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કે રસુલુલ્લાહ

સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા, ''કયામત કે દિન લોગ પસીનો મેં શરાબુર હોંગે, યહાં તક કે ઉનકે પસીને સત્તર ગઝ ઝમીન મેં ચલે જાએંગે ઔર ઉનકો લગામ પહેનાયા જાએગા યહાં તક કે ઉનકે કાનોં તક પહોંચ જાએગા.'' (બુખારી)

(૭૩) હઝરત ઇબ્ને ઉમર રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને સુરે મુતફ્ફીફીન કી ૬ નંબર કી ઇસ આયતે કરીમા કે બારે મેં ફરમાયા, ''જીસ દિન લોગ અલ્લાહ રબ્બુલ આલમીન કે સામને ખળે હોંગે'' તો ઉનમેં હર શખ્સ ઇસ હાલ મેં ઉઠેગા કે ઉસકા પસીના ઉસકે દોનોં કાનોં કે આધે હિસ્સે તક હોગા.

(બુખારી, મુસ્લિમ, તિરમિઝી)

(૭૪) હઝરત મિકદાર રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કે મેંને રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકો ફરમાતે હુએ સુના કે કયામત કે દિન સુરજ મખલુક સે કરીબ હો જાએગા યહાં તક કે ઉનસે એક મીલ કી મિકદાર કી દુરી પર હોગા. સુલૈમ બિન આમિર કહેતે હે કે અલ્લાહ કી કસમ ! મુજે નહીં માલુમ કે મીલ સે કયા મુરાદ હે ઝમીન કી મુસાફત યા સરમે કી સિલાઇ. આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને કહા કે લોગ અપને આમાલ કે હિસાબ સે પસીને મેં ડુબે હુએ હોંગે, ઉનમેં બાઝ અપને ટખ્નો તક પસીનેમેં ડુબે હુએ હોંગે, બાઝ અપને ઘુંટનો તક ઔર બાઝ અપને કુખ તક ઔર બાઝ વોહ લોગ હોંગે જીન કો પસીને ને લગામ પહના રખ્ખા હોગા ઔર અલ્લાહ કે રસુલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને અપને હાથ સે અપને મુંહ કી તરફ ઇશારા કિયા. (મુસ્લિમ, તિરમિઝી)

(૭૫) હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન મસ્ઉદ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ કહેતે હે કે કયામત કે દિન પુરી ઝમીન આગ હો જાએગી ઔર જન્નત ઉસ કે પીછે ઉભરી હુઇ પીસ્તાન વાલી લડકી ઔર બે દસ્તે કા કુઝહ માલુમ હોગી. ઔર ઉસ ઝાત કી કસમ જીસકે કબ્ઝેમેં અબ્દુલ્લાહ કી જાન હે, આદમી પસીના બહાએગા યહાં તક કે પસીના ઝમીન પર ઉસકી કામત તક બહેગા. ફિર વોહ ઉપર ઉઠેગા યહાં તક કી ઉસકી નાક તક પહોંચ જાએગા ઔર વહાં તક

કે જહાં તક ઉસકો હિસાબ પહોંચાએગા. લોગોને કહા કે અય અબુ અબ્દુર્રહમાન ઐસા કયું હોગા? ઉન્હોંને કહા કે લોગ જો મનાઝિર મુશાહિદહ કરેંગે ઉસકી વજાસે હોગા. (તબરાની, તરગીબ)

(૭૬) હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન મસ્ઉદ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કે કયામત કે દિન આદમી કે મુંહ તક પસીના પહુંચ જાએગા તો વોહ કહેગા અય રબ ! મુજે આરામ દે, ચાહે મુજે જહન્નમ મેં હી ડાલ દે. (તબરાની, તરગીબ)

(૭૭) હઝરત અબુ હુરૈરહ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કે જીસ દિન લોગ અલ્લાહ રબ્બુલ આલમીન કે સામને ખળે હોંગે ઉસકી મિકદાર ઉસ દિન કા આધા દિન હે જો કે પચાસ હઝાર સાલ કે બરાબર હોગા ઔર યે ચીઝ મોમિન કે લીએ ઐસે હી આસાન હોગી જૈસે કે સુરજ ગુરૂબ હોને કે કરીબ હો યહાં તક કે ગુરૂબ હો જાએ. (તરગીબ)

હિસાબ કા બયાન

અલ્લાહ તઆલા ફરમાતા હે, ''સુન લો, ફૈસલા અલ્લાહ હી કા હોગા ઔર વોહ બહોત જલ્દ હિસાબ લેગા. (સુરે : અન્આમ - ૬૨)

ઔર ફરમાયા, ''તો ઉસ વકત જીસ શખ્સ કે દાહને હાથ મેં આમાલનામા દે દીયા જાએગા ઉસ કા હિસાબ બળી હી આસાની સે હો જાએગા ઔર વોહ અપને અહલ કી જાનિબ હંસી ખુશી લૌટ આએગા. હાં, જીસ કા આમાલનામા ઉસકી પીઠ કે પીછે દીયા જાએગા તો વોહ મૌત કો બુલાને લગેગા ઔર ભળકતી હુઇ જહન્નમ મેં દાખિલ હો જાએગા.
(સુરે : ઇનશિકાક - ૭ - ૧૨)

ઔર ફરમાયા, ''ઉસ દિન તુમ સબ સામને પેશ કિએ જાઓગે તુમ્હારા કોઇ ભેદ પોશીદહ ના રહેગા, સો જિસે ઉસકા આમાલનામા ઉસકે દાહને હાથમેં દીયા જાએગા તો વોહ કહેને લગેગા લો મેરા આમાલનામા

પળ્હો. મુજે તો કામિલ યકીન થા કે મેરા હિસાબ હોગા. પસ ! વોહ એક દિલપસંદ ઝિંદગી મેં હોગા. બુલંદ વ બાલા જન્નત મેં, જીસકે મેવે જુકે પળે હોંગે, ઉનસે કહા જાએગા કે મઝેસે ખાઓ પીઓ અપને ઉન આમાલ કે બદલે જો તુમને ગુઝીસ્તા ઝમાને મેં કિએ થે, લેકિન જીસે ઉસકા નામાએ આમાલ ઉસકે બાએં હાથ મેં દિયા જાએગા તો વોહ કહને લગેગા કે અય કાશ મુજે મેરા નામાએ આમાલ હી ન દીયા જાતા ઔર મેં જાનતા હી નહીં કે હિસાબ ક્યા ચીઝ હે. કાશ ! કે મૌત હી મેરા કામ તમામ કર દેતી. મેરે માલને ભી મુજે કુછ નફા ન દિયા. મેરા ગલબા ભી મુજસે જાતા રહા.''

(સુરે : હાકકહ - ૨૮, ૨૯)

(૭૮) હઝરત અબુ હુરૈરહ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા, ''કિસી બંદે કે દોનોં કદમ આગે નહીં બઢેંગે યહાં તક કે ઉસસે ચાર ચીઝોં કે બારે મેં સવાલ કર લિયા જાએ, ઉસકી ઉમ્ર કે બારે મેં કે ઉમ્ર કહાં ગુઝારી, ઉસકે ઇલ્મ કે બારે મેં કે ઉસ પર કિતના અમલ કિયા ઔર ઉસકે માલ કે બારે મેં કે કહાં સે કમાયા ઔર કહાં ખર્ચ કિયા ઔર ઉસકે જીસ્મ કે બારે મેં કે કહાં ઉસ કો ઇસ્તેમાલ કિયા.'' (તિરમિઝી)

(૭૯) હઝરત આયશા સિદ્દીકા રઝિયલ્લાહુ અન્હા સે રિવાયત હે કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કે, ''જીસ શખ્સ કા મુહાસબા હુવા ગોયા, ઉસકો અઝાબ દિયા ગયા. મેંને કહા કે કયા અલ્લાહને યે નહીં ફરમાયા હે કે ''જીસ કો ઉસકા આમાલનામા ઉસકે દાએં હાથ મેં દિયા જાએગા ઉસકા હિસાબ બહોત હી આસાની કે સાથ હો જાએગા ઔર વોહ અપને એહલો અયાલ કી જાનિબ ખુશી ખુશી લૌટેગા.'' તો આપને ફરમાયા ''વોહ તો સિર્ફ પેશી હે. કયામત કે દિન જીસ કા ભી હિસાબ લિયા જાએગા વોહ હલાક હો ગયા.'' (બુખારી, મુસ્લિમ)

(૮૦) હઝરત આયશા સિદ્દીકા રઝિયલ્લાહુ અન્હા સે રિવાયત હે કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા ''સીધે રહો ઔર ખુશ કલામી ઇખ્તિયાર કરો ઔર લોગોં કો ખુશખબરી સુનાઓ ઇસ લીએ કે

જન્નત મેં કોઇ શખ્સ અપને આમાલ કી વજાસે નહી દાખિલ હોગા.'' લોગોને કહા ''ઔર આપ ભી નહીં અય અલ્લાહ કે રસુલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ?'' આપને ફરમાયા, ''હાં મે ભી નહીં. મગર યે કે અલ્લાહ તઆલા મુજે અપની રહેમત સે ઢાંપ લે.'' (બુખારી, મુસ્લિમ)

(૮૧) હઝરત અબુ હુરૈરહ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કે તુમ કયામત કે દિન લોગો કે હુકુક જરૂર અદા કરોગે યહાં તક કે બગૈર સીંગવાલી બકરી સીંગવાલી બકરી સે બદલા લેગી. (મુસ્લિમ, તિરમિઝી)

(૮૨) હઝરત અબુ હુરૈરહ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા, ''હર ચીઝ કયામત કે દિન ઝઘળેગી યહાં તક કે દો બકરીયાં જો ઉન્હોંને એક દુસરે કો સીંગ મારા હોગા ઉસકે બારેમેં ઝઘળેગી.'' (અહમદ, તરગીબ)

(૮૩) હઝરત ઉમ્મે સલમા રઝિયલ્લાહુ અન્હા સે રિવાયત હે કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ મેરે ઘર મેં થે ઔર આપ કે હાથ મેં એક મીસ્વાક થી. આપને ખાદિમા કો આવાઝ દી, યહાં તક કે ગુસ્સે કે આષાર આપકે ચેહરે પર ઝાહિર હુએ. ચુનાંચે હઝરત ઉમ્મે સલમા રઝિયલ્લાહુ અન્હા હુજરોં કી તરફ ગઇ તો ઉસ ખાદિમા કો બકરી કે બચ્ચે સે ખેલતે હુએ પાયા. ઉન્હોંને કહા બકરી કે બચ્ચે સે ખેલ રહી હો જબ કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ તુમ્હેં આવાઝ દે રહે હે. તો ઉસને કહા નહીં, ઉસ ઝાત કી કસમ જીસને આપકો હક કે સાથ ભેજા હે મેંને આપ કી આવાઝ નહીં સુની. રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કે, ''અગર કીસાસ (બદલે) કા ડર ન હોતા તો મેં તુમકો ઇસ મીસ્વાક સે મારતા.''

(રવાહ અબુ યઅલા બઅસનીદ, અહદુહા જય્યદુન, કાલહુલ મુંઝરી ૧૯૩/૬)

(૮૪) હઝરત અબુ હુરૈરહ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા ''જીસને કિસી ગુલામ કો કોળા

ઝુલ્મ કરતે હુએ મારા તો વોહ કયામત કે દિન ઉસ સે બદલા લેગા.''
(રવાહુલ બઝઝાર વ તબરાની બઈસ્નાદીન હસનીન કાલહુલ મુંઝરી ફીત્તરગીબ ૧૯૨/૬)

(૮૫) હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન ઉનેસ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કે ઉન્હોંને રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકો ફરમાતે હુએ સુના કે અલ્લાહ બંદો કો (યા આપને ફરમાયા લોગો કો) કયામત કે દિન નંગે બગૈર ખત્ના ઔર ખાલી હાથ ઉઠાએગા. (રાવી કહેતે હે કે અલ્લાહ કે રસુલને ભમા કા લફઝ ઈસ્તેમાલ કિયા) તો હમને આપસે પુછા કે અય અલ્લાહ કે રસુલ, ભમા કયા હે ? આપને ફરમાયા, કે જીસકે પાસ કુછ ન હો. ફિર ઉનકો ઐસી આવાઝ સે પુકારેગા જો દુર સે ભી સુનાઇ દેગી, જૈસે કરીબ સે સુનાઇ દેતી હે. ઔર કહેગા મેં હાકિમ હું, મેં બાદશાહ. અગર કિસી એહલે દોઝખ કા હક કિસી એહલે જન્નત કે ઉપર હે તો વોહ દોઝખ મેં ઉસ વકત તક નહી જાએગા જબ તક મેં ઉસ કા હક એહલે જન્નત સે ન દીલા દું. ઉસી તરહ સે કોઇ એહલે જન્નત, જીસ પર હક કિસી એહલે દોઝખ કા હે ઉસ વકત તક જન્નત મેં નહી જાએગા જબ તક કે મેં ઉસકા હક ઉસ એહલે જન્નત સે ન દીલા દું, યહાં તક કે એક થપ્પળ ભી. હમને કહા રાવી કહેતે હે કે યે કૈસે હોગા જબ કે હમ નંગે ઔર બગૈર ખત્ના ઔર ખાલી હાથ આયેંગે ? આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા નેકીયાં ઔર બુરાઇયાં (યાની નેકીયોં ઔર બુરાઇયોં) સે અલ્લાહ તઆલા હકદાર કો હક દિલાએગા.

(રવાહ અહમદ બઅસનીદ, હસન કાલહુલ મુંઝરી ફીત્તરગીબ ૧૯૩/૬)

(૮૬) હઝરત અબુ હુરૈરહ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા, ''તુમ જાનતે હો કે મુફલીસ કૌન હે?'' લોગોં ને કહા, ''મુફલીસ હમ મેં સે વોહ હે જીસ કે પાસ પૈસા ન હો ન સામાન હો.'' તો આપને ફરમાયા, ''મેરી ઉમ્મત કા મુફલીસ વોહ હે જો કયામત કે દિન નમાઝ, રોઝા, ઝકાત કે સાથ આએગા. લેકિન કિસી કો ગાલી દી હોગી, કિસી પર તહોમત લગાયા હોગા, યા કિસી કા માલ ખાયા

હોગા, કિસીકા ખુન બહાયા હોગા ઔર કિસી કો મારા હોગા, તો ઉસકી નેકીયાં ઉન લોગો કો દે દી જાએગી, પસ ! અગર ઉસકી નેકિયાં ફૈસલા કિએ જાને સે પહલે ખત્મ હો ગઇ હોગી તો ઉનકે ગુનાહોં કો ઉસકે ઉપર ડાલ દીયા જાએગા. ફિર ઉસકો જહન્નમ મેં ડાલ દિયા જાએગા.''
(મુસ્લિમ, તિરમિઝી)

(૮૭) હઝરત અબુ હુરૈરહ રઝિયલ્લાહ અન્હુ સે રિવાયત હે કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ સે લોગો ને કહા કે અય અલ્લાહ કે રસુલ, કયા હમ અપને રબ કો ક્યામત કે દિન દેખેંગે ? તો આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા તુમ દોપહર કે વકત જબ કે બાદલ ન હો સુરજ કે દેખને મેં શક કરતે હો ? લોગો ને કહા નહી. ફિર આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કયા તુમ ચાંદની રાતો મેં ચાંદ કો દેખને મેં શક કરતે હો, જબ કે બાદલ ન હો ? તો ઉન્હોંને કહા નહી. ફીર આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા ઉસ ઝાત કી કસમ ! જીસકે કબ્ઝે મેં મેરી જાન હે, તુમ ઈસી તરહ અપને રબ કો દેખને મેં શક નહી કરોગે. બંદા અપને રબ સે મિલેગા તો અલ્લાહ તઆલા ફરમાએગા, અય ફલાં ! કયા મેંને તુમકો ઈઝઝત નહીં બખ્શી થી ઔર સરદારી ઔર શરાફત સે નહી નવાઝા થા ઔર તુમકો અહલો અયાલ નહીં અતા કિયા થા ઔર તુમ્હારે લિએ ઘોડે ઔર ઉંટ કો તાબેઅ નહીં બનાયા થા ઔર તુમ્હારી નસ્લોં કો યહાં નહી ફૈલાયા જીસ પર તુમ સરદારી કરો ઔર ફલો ફુલો ? ફિર વોહ બંદા કહેગા હાં, અય રબ ! ફિર અલ્લાહ કહેગા કયા તુમને ખયાલ કિયા થા કે તુમ મુજસે મિલોગે ? બંદા કહેગા નહીં, તો અલ્લાહ કહેગા મેં તુમ કો ઐસે હી ભુલાતા હું જૈસે કે તુમને મુજે ભુલાયા થા. ફિર દુસરે સે મુલાકાત કરેગા ઔર કહેગા અય ફલાં કયા મેંને તુમ કો ઈઝઝત નહીં બખ્શી થી ઔર સરદારી ઔર શરાફત સે નહીં નવાઝા થા ઔર તુમકો અહલોઅયાલ નહીં અતા કિયા થા ઔર તુમ્હારે લિએ ઘોડે ઔર ઉંટ કો તાબેઅ નહી બનાયા થા ઔર તુમ્હારી નસ્લોં કો નહીં ફૈલાયા થા જીસ પર તુમ સરદારી કરો ઔર ફલો ફુલો ? ફિર વોહ બંદા કહેગા હાં અય રબ. ફિર અલ્લાહ કહેગા કયા

તુમને ખયાલ કિયા થા કે તુમ મુજસે મિલોગે ? બંદા કહેગા નહીં. તો અલ્લાહ કહેગા મેં ભી તુમ્હેં ઐસે હી ભુલા દેતા હું જૈસે કે તુમને મુજે ભુલા દિયા થા. ફિર તીસરે આદમી સે મુલાકાત કરેગા ઔર કહેગા અય ફલાં કયા મેંને તુમકો ઇઝઝત નહી બખ્શી થી ઔર સરદારી ઔર શરાફત સે નહીં નવાઝા થા ઔર તુમકો અહલો અયાલ નહીં અતા કિયા થા ઔર તુમ્હારે લિએ ઘોડે ઔર ઉંટ કો તાબેઅ નહી બનાયા થા ઔર તુમ્હારી નસ્લો કો નહી ફેલાયા થા જીસ પર તુમ સરદારી કરો ઔર ફલોફુલો ? તો બંદા કહેગા હાં અય રબ. ફિર અલ્લાહ કહેગા કયા તુમને કભી ખયાલ કિયા થા કે મુજસે મિલોગે ? તો વોહ કહેગા હાં અય રબ, મેં તુમ પર, તુમ્હારી કિતાબોં પર ઔર તુમ્હારે રસુલોં પર ઈમાન લાયા. નમાઝ પઢી, રોઝા રખ્ખા, સદકા વ ખૈરાત કિયા ઔર જીસ કદર હો સકેગા વોહ ભલાઈયાં બયાન કરેગા. ફિર અલ્લાહ કહેગા યહાં જરા ઠહેરો. ફિર ફરમાએગા કે હમ અબ તુમ્હારે ઉપર એક ગવાહ મુતઅય્યીન કરતે હે. ફિર બંદા અપને દિલ મેં સોચેગા કે મેરે બારેમેં કૌન ગવાહી દેગા ? ફિર અલ્લાહ તઆલા ઉસકે મુંહ પર મહોર લગા દેગા ઔર ઉસકી રાન સે કહેગા તુમ બાત કરો ચુનાંચે ઉસકી રાન, ઉસકા ગોશ્ત, ઉસકી હડ્ડીયાં ઉસકે બારે મેં બાત કરેગી ઔર ઉસકી નફસ કી તરફ સે ઉઝર બયાન કરેગી ઔર યે મુનાફિક હોગા ઔર ઉસ પર અલ્લાહ ગઝબનાક હોગા. (મુસ્લિમ)

(૮૮) હઝરત ઉમ્મે મુબશ્શીર અન્સારીયા રઝિયલ્લાહુ અન્હા સે રિવાયત હે કે મેંને રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકો હઝરત હફસા રઝિયલ્લાહુ અન્હા સે ફરમાતે હુએ સુના કે અગર અલ્લાહને ચાહા તો અહલુશશજરહ મેં જીન લોગોં ને બેઅત કી થી ઉનમેં કોઇ જહન્નમ મેં નહીં જાએગા. હઝરત હફસા રઝિયલ્લાહુ અન્હા ને કહા કે જરૂર જાએંગે અય અલ્લાહ કે રસુલ. આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ઉનકો ડાંટા, તો હફસા રઝિયલ્લાહુ અન્હાને કુર્આન કી યે આયત પઢી "તુમ મેં સે હર એક વહાં જરૂર વારિદ હોને વાલા હે." (સુરે : મરીયમ - ૭૧)

નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કે અલ્લાહ

તઆલાને ફરમાયા ''ફિર હમ પરહેઝગારોં કો બચા લેંગે ઔર નાફરમાનોં કો ઉસીમેં ઘુંટને કે બલ ગીરા હુવા છોળ દેંગે.'' (સુરે : મરીયમ - ૭૨)

(૮૯) હઝરત અબુ સઈદ ખુદરી રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા, કયામત કે દિન હઝરતે નુહ કો લાયા જાએગા ઔર ઉનસે કહા જાએગા કે કયા તુમને દીનકી બાતેં લોગો તક પહોંચા દી ? વો કહેંગે કે હાં અય મેરે રબ. ફિર ઉનકી ઉમ્મત સે પુછા જાએગા કે કયા ઉન્હોંને તુમ તક દીન કી બાતેં પહોંચા દી થી ? વોહ લોગ કહેંગે કે હમારે પાસ કોઇ ડરાનેવાલા નહીં આયા થા. ફીર અલ્લાહ તઆલા કહેગા અય નુહ અલયહિસ્સલામ તુમ્હારે ગવાહ કૌન લોગ હે? તો નુહ અલયહિસ્સલામ કહેંગે મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ ઔર ઉનકે ઉમ્મતી. ફિર તુમકો લાયા જાએગા ઔર તુમ ગવાહી દોગે. ફિર નબી કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને કુર્આને કરીમ કી સુરે બકરહ કી ૧૪૩ નંબર કી યે આયત તિલાવત કી ''હમને તુમકો ઇસી તરહ આદિલ ઉમ્મત બનાયા હે તાકે તુમ લોગો પર ગવાહ હો જાઓ ઔર રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ તુમ પર ગવાહ હો જાએ.'' (બુખારી)

(૯૦) હઝરત અદી બિન હાતિમ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કે નબી કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કે, તુમ મેં સે હર એક સે અલ્લાહ તઆલા બાત કરેગા ઔર ઉસકે દરમિયાન ઔર અલ્લાહ તઆલા કે દરમિયાન કોઇ તરજુમા કરનેવાલા નહીં હોગા. ફિર વોહ અપને દાએં જાનિબ દેખેગા તો અપને આમાલ દેખેગા ઔર બાએં જાનિબ દેખેગા તો ભી અપને આમાલ હી દેખેગા ઔર સામને કી જાનિબ દેખેગા તો આગ દેખેગા. પસ ! આગ સે બચો, અગર ચે ખજૂર કે ટુકળે હી કે બદલે મેં કયું ન હો. (બુખારી, મુસ્લિમ)

કયામત કે દિન અઝાબ કી શકલેં

(૯૧) હઝરત અબુ હુરૈરહ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ઇર્શાદ ફરમાયા : જીસ કો અલ્લાહ ને માલ

અતા કિયા ઔર ઉસને ઝકાત અદા નહી કિયા તો ઉસકા માલ એક ઐસે સાંપ કે મિષ્લ આએગા જીસકે બાલ ઝહર કી કષરત સે ઝળ ગએ હોંગે ઔર ઉસકે સર પર દો સીંગ કે મીષ્લ ગોશ્ત કે દો ટુકળે હોંગે, કયામત કે દિન વોહ તૌક બન કર ઉસકે ગલે મેં લપટ જાએગા ઔર ઉસકે દોનોં જબળોં કો પકળ લેગા ઔર કહેગા મેં તુમ્હારા માલ હું, મેં તુમ્હારા ખઝાના હું. ફિર અલ્લાહ કે રસુલને સુરે આલે ઈમારાન કી ૧૮૦ નંબર કી યે આયત તિલાવત કી ''જીન્હે અલ્લાહ તઆલાને અપને ફઝલસે કુછ દે રખા હે વોહ ઉસમેં કંજુસી કો અપને લિએ બહેતર ખયાલ ન કરે બલ્કે વોહ ઉનકે લિએ નિહાયત બદતર હે. અનકરીબ કયામત કે દિન યે અપની કંજુસી કી ચીઝ કે તૌક ડાલે જાએંગે. આસ્માનો ઔર ઝમીનો કી મિરાષ સિર્ફ અલ્લાહ હી કે લિએ હે ઔર તુમ જો કુછ કર રહે હો અલ્લાહ તઆલા ઉસસે આગાહ હે.'' (બુખારી)

(૯૨) હઝરત અબુ હુરૈરહ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ ને ઈર્શાદ ફરમાયા કે કોઇ ભી સોના ઔર ચાંદી કા માલિક જીસને ઉસકા હક અદા નહીં કિયા (યાની ઝકાત અદા નહીં કીયા) તો કયામત કે દિન જહન્નમ કી આગ કી તખ્તી તૈયાર કી જાએગી. જીસસે ઉસકો ગરમ કિયા જાએગા ઔર જીસસે ઉસકા પહેલું ઔર પેશાની ઔર પીઠ દાગી જાએગી. જબ જબ વહ ઠંડા હોગા તો ફિર ઈસી તરહ ઉસ કો ગરમ કિયા જાએગા ઔર યે ઉસ દિન હોગા જીસ દિન કી મિકદાર પચાસ હઝાર સાલ હે. યહાં તક કે બંદો કે દરમિયાન ફૈસલા કર દિયા જાએગા. ફિર વોહ અપના રાસ્તા યા તો જન્નત કી જાનિબ દેખેગા યા ફિર જહન્નમ કી જાનિબ. કહા ગયા અય અલ્લાહ કે રસુલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કયા ઉંટવાલા ભી? આપને ફરમાય હાં ઉંટવાલા ભી. જીસને ઉસકા હક અદા નહીં કિયા (ઔર ઉસકા હક ઉસકા દોહના હે જીસ દિન વોહ પાની પર લાયા જાએગા) તો કયામત કે દિન પુરે કે પુરે ઉંટ એક કુશાદહ હમવાર ઝમીન પર ફૈલા દિએ જાએંગે ઔર વોહ ઉસસે જયાદા ફરબા (ખુબ જાડું) હોકર આએંગે, જીતના કે દુનિયા મેં ફરબા થે. ઉનમેંસે

એક ભી ઉંટ કા બચ્ચા નહીં છુટેગા વોહ ઉંટ ઉસકો અપને ખુરોં સે રોંદેંગે ઔર મુંહ સે કાટેંગે. જબ જબ ઉનકા પહેલા ઉસકે ઉપરસે ગુઝરેગા ઉનકો લોટા દીયા જાએગા. ઉસ દિન જીસ દિન કી મિકદાર પચાસ હઝાર સાલ કી હોગી યહાં તક કે અલ્લાહ અપને બંદો કે દરમિયાન ફૈસલા કર દેગા. ફિર વોહ અપના રાસ્તા યા તો જન્નત કી જાનિબ દેખેગા યા જહન્નમ કી જાનિબ. કહા ગયા અય અલ્લાહ કે રસુલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ બકરી ઔર ગાય ? આપને ફરમાયા હાં, બકરી ઔર ગાયવાલે ભી, જો ઉસકા હક અદા નહીં કરતે. કયામત કે દિન કુશાદહ હમવાર ઝમીન મેં ઉનકો ફૈલા દિયા જાએગા. ઔર ઉનમેં સે એક કો ભી છોળા નહીં જાએગા ઉન મેં સે કોઇ મુળી હુઇ સીંગવાલી નહીં હોગી ઔર ના હી બગૈર સીંગવાલી ઔર ના હી ટુટી હુઇ સીંગવાલી. વોહ અપની સીંગો સે ઉસકો મારેગી ઔર અપને ખુરોં સે ઉસકો રોંદેંગી. જબ જબ ઉનમેં કી પહેલી ઉનકે ઉપર સે ગુઝરેગી તો દુસરી ભી ઐસા હી કરેગી (યાની એક કે બાદ દુસરી ઉસકો રોંદતી જાએગી) ઉસ દિન જીસ દિન કી મિકદાર પચાસ હઝાર સાલ કે બરાબર હોગી યહાં તક કે અલ્લાહ તઆલા અપને બંદો કે દરયિમાન ફૈસલા કર દેગા તો વોહ અપના રાસ્તા યા તો જન્નત કી જાનિબ દેખેંગે યા જહન્નમ કી જાનિબ. (મુસ્લિમ)

અઝાબે જહન્નમ કી શકલેં

(૯૩) હઝરત અબુ હુરૈરહ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ઇર્શાદ ફરમાયા કે જીસ શખ્સને પહાડ સે છલાંગ લગાકર ખુદકુશી કી (આપઘાત કર્યો) તો વોહ જહન્નમ મેં ઐસે હી છલાંગ લગાકર અપને આપકો હલાક કરતા રહેગા ઔર યે હંમેશા હંમેશા ઉસકે અંદર હી રહેગા ઔર જીસને ખુદકુશી કી (આપઘાત કર્યો) ઝહર પી કર તો ઉસકા ઝહર ઉસકે હાથ મેં હોગા ઔર વોહ ઉસકો જહન્નમ મેં પીતા રહેગા ઔર હંમેશા હંમેશા ઉસકે અંદર હી રહેગા ઔર જીસને કીસી લોહે સે ખુદકુશી કી તો ઉસકા લોહા ઉસકે હાથ મેં રહેગા જીસકો વોહ અપને પેટ મેં

મારતા રહેગા ઔર હંમેશા હંમેશા ઉસકે અંદર હી રહેગા. (બુખારી, મુસ્લિમ)
(૯૪) ઇબ્ને અબ્બાસ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કે મેંને રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ સે ફરમાતે હુએ સુના કે હર મુસવ્વીર (તસ્વીર બનાનેવાલા) જહન્નમમેં જાએગા ઔર હર તસ્વીર જો ઉસને બનાઇ હે ઉસકે અંદર રૂહ ફુંકી જાએગી જો ઉસકો જહન્નમ મેં અઝાબ દેગી. (મુસ્લિમ)
(૯૫) હઝરત અહનફ બિન કૈસ સે રિવાયત હે કે મેં કુરૈશ કે કુછ લોગોં કે સાથ બેઠા હુઆ થા તો એક આદમી આયા જીસકે બાલ ઔર કપડે ઔર શકલ વ સુરત સખ્ત ઔર ખુરદુરે થે. વોહ લોગોં કે પાસ ખડા હો ગયા ઔર સલામ કિયા ઔર કહને લગા કે ખઝાના જમા કરનેવાલોં કો ખુશખબરી દે દો ઐસે ગરમ પથ્થર કી જીસકો જહન્નમ કી આગ મેં ગરમ કિયા જાએગા. ફિર ઉસકો ઉસકી છાતી પર રખા જાએગા યહાં તક કે વોહ ઉસકે કાંધે કી હડ્ડી કે બાહર નિકલ આએગી. ફિર ઉસકો ઉસકે કાંધે કી હડ્ડી પર રખા જાએગા યહાં તક કે ઉસકી છાતી કે ઉપર સે બાહર આ જાએગી. વોહ થરથરાએગા. ફિર વોહ આદમી પલટ ગયા ઔર એક સુતુન સે ટેક લગાકર બેઠ ગયા ઔર મેં ભી ઉસકે પાસ બેઠ ગયા ઔર મેં નહી જાનતા થા કે વોહ કૌન હે. મેંને ઉસસે કહા કે તુમ્હારી બાત લોગો કો બહોત નાગંવાર ગુઝરી હે. ઉસને કહા વોહ લોગ કુછ નહી સમજતે હે. મુજસે મેરે દોસ્તને કહા હે વોહ કહતે હે. મેંને કહા તુમ્હારા દોસ્ત કોન હે? ઉસને કહા નબી કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કિ અય ! અબુ ઝર ક્યા તુમ ઉહદ કી પહાળિયાં દેખતે હો ? ઉન્હોંને કહા કે મેંને સુરજ કી તરફ દેખા કે દિન કા કુછ હિસ્સા બચા હે, મેંને સમજા કે શાયદ રસુલુલ્લાહ મુજે કિસી કામસે ભેજેંગે, મેંને કહા હાં અય અલ્લાહ કે રસુલ. આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કે મેં ચાહતા હું કે જબલે ઉહદ કે બરાબર સોના હો જીસ કો મેં પૂરા ખર્ચ કર દું સિવાય તીન દીનાર કે, ઔર યે લોગ નહી સમજતે હે બલ્કે દુનિયા જમા કર રહે હે. અલ્લાહ કી કસમ ! મેં ના હી ઉનસે દુનિયા કા સવાલ કરૂંગા ઔર ના દીન કે બારે મેં કોઇ ફતવા પુછુંગા યહાં તક કે મેં અલ્લાહ સે મુલાકાત કરૂં.

(બુખારી, મુસ્લિમ)

મોમિનોં કા હિસાબ

(૯૬) હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન ઉમર રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કે અલ્લાહ તઆલા મોમિન કો કરીબ કરેગા ઔર ઉસકે ઉપર અપના સાયા ડાલ દેગા ઔર ઉસકો ઢાંપ લેગા ઔર કહેગા કયા તુમ યે ગુનાહ જાનતે હો ? કયા તુમ યે ગુનાહ જાનતે હો ? તો કહેગા હાં અય રબ ! યહાં તક કે વોહ ઉસસે ઉસકે ગુનાહોં કા ઇકરાર કરાએગા ઔર વોહ સમજેગા કે વોહ હલાક હો ગયા. અલ્લાહ તઆલા ફરમાએગા કે હમને ઉસકો દુનિયા મેં છુપાયા ઔર મેં આજ ઉસકો માફ કરતા હું. ફિર ઉસકો ઉસકી નેકીયોં કી કિતાબ દે દી જાએગી ઔર કુફ્ફાર વ મુનાફેકીન કો લોગો કે સામને પુકારા જાએગા કે યે વોહ લોગ હે જીન્હોને અપને પરવરદિગાર પર જુઠ બાંધા. ખબરદાર હો, અલ્લાહ કી લાનત હે ઝાલિમો પર. (સુરે : હુદ - ૧૮, બુખારી)

જો ચીઝ સબ સે ઝયાદા જહન્નમ મેં લે જાએગી

(૯૭) હજરત અબુ હુરૈરહ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હે કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ સે પુછા ગયા કે સબસે ઝયાદા કૌનસી ચીઝ લોગો કો જન્નત મેં લે જાએગી. આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા અલ્લાહ સે ખૌફ ઔર હુસ્ને અખ્લાક. ઔર આપસે પુછા ગયા કે જહન્નમ મેં સબસે ઝયાદા કૌનસી ચીઝ લોગો કો લે જાએગી. આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા મુંહ ઔર શર્મગાહ. તો જો શખ્સ જહન્નમ સે બચના ચાહે ઉસકે ઉપર વાજિબ હે કે વોહ અપની ઝબાન ઔર શર્મગાહ કી હિફાઝત કરે. (તિરમિઝી)

ઈસ્લામીક ઈન્ફર્મેશન સેન્ટર- કચ્છ દ્વારા પ્રકાશિત પુસ્તકો

ક્રમ	પુસ્તકનું નામ	લેખક
૦૧	મુસલમાન કા અકીદા	શૈખ મુહમ્મદ બીન જમીલ ઝૈનુ
૦૨	ગુનાહે કબીરા	ઈમામ શમ્સુદ્દીન ઝહબી (રહ.)
૦૩	દુઆએં	મૌ. શાહીદ જામઈ 'રાજકોટી'
૦૪	સ્ત્રીઓના વિશિષ્ટ મસાઈલ	શૈખ સાલેહ અલ ફઉઝાન
૦૫	મીલાદુન્નબી અને મોહબ્બતે રસુલ (સ.અ.વ.)	ડો. ફઝલૂર્રહમાન મદની
૦૬	સીરતે નબવી અને ગેરઈસ્લામી વિચારો	મૌ. અબુલઆસ વહીદી
૦૭	નમાઝ ની સઝાવટ રફ્યેદૈન	મૌ. મુહમ્મદ ઈસ્માઈલ સામરોદી
૦૮	યા અલ્લાહ મદદ	હાફીઝ સલાહુદ્દીન યુસુફ
૦૯	અહમ દીની અસ્બાક	શૈખ અ.અઝીઝ બિન અબ્દુલ્લાહ બિન બાઝ
૧૦	રોઝાના મસાઈલ	મૌ. મુહમ્મદ ઇકબાલ કીલાની
૧૧	ઝકાતના મસાઈલ	મૌ. મુહમ્મદ ઇકબાલ કીલાની
૧૨	હજજ અને ઉમરાહના મસાઈલ	મૌ. મુહમ્મદ ઇકબાલ કીલાની
૧૩	ફઝાઈલે કુર્આન મજીદ (સંક્ષિપ્ત)	મૌ. મુહમ્મદ ઇકબાલ કીલાની
૧૪	દુઆ કે મસાઈલ	મૌ. મુહમ્મદ ઇકબાલ કીલાની
૧૫	ખુશગવાર ઝિંદગી કે ઈસ્લામી ઉસુલ	હાફિઝ મુહમ્મદ ઈસ્હાક ઝાહિદ
૧૬	તફસીર સૂરઃ બકરહ	હાફીઝ સલાહુદ્દીન યુસુફ
૧૭	કલમાએ તૌહીદ કા મઅના...	મુહમ્મદ ઉમેર ટોંકી
૧૮	જિન, જાદુ ઔર બિમારીઆ દૂર કરનેકા ઈલાજ	સઈદ બિન અલી બિન વહફ અલ કહતાની
૧૯	દીન કે તીન અહમ ઉસુલ	શૈખુલ ઈસ્લામ મુહમ્મદ અત્તમીમી
૨૦	એહલે સુન્નત વલ જમાઅત કા અકીદા	શૈખ મુહમ્મદ બિન સાલેહ અલ ઉષૈમીન
૨૧	બેનમાઝી કા અંજામ	શૈખ મુહમ્મદ બિન સાલેહ અલ ઉષૈમીન
૨૨	નબી (સ.અ.વ.) કી નમાઝ	શૈખ અબ્દુલ અઝીઝ બિન અબ્દુલ્લાહ બિન બાઝ રહ.
૨૩	ઈસ્લામ ખાલિસ કયા હૈ?	મુહમ્મદ ઈસ્માઈલ ઝર્તારગર

ઈસ્લામિક ઈન્ફર્મેશન સેન્ટર - કચ્છ

Mo.: 8401786172 | www.iickutch.blogspot.in